

د لومړۍ کورنۍ او وندو وزارت

علمي معینیت

د تحصیلي نصاب ریاست

د هېواد د پوهنتونونو د تحصیلي نصاب بیا کتنې او پراختیا ملي پروگرام

د ټول شموله مضمون اسلامي ثقافت تحصیلي نصاب

نصاب تحصیلي مضمون همه شمول ثقافت اسلامي

Curriculum of Islamic Culture

د لیسانس دوره | دوره لیسانس

سال ۱۴۴۳ هـ. ق

د لوړو زده کړو د مقام پیغام

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله وعلى آله وصحبه ومن والاه، وبعد:

د یو هېواد په سیاسي، اقتصادي، ټولنیز او فرهنګي ډګر کې وده او پرمختګ یوازې د پوهې په ګاڼه نښایسته کړل شوو او روزل شوو متخصصو کادرونو له لارې شوني دي، له همدې امله زموږ ګران ټاټوبي افغانستان به هم هغه مهال له هر اړخیز پرمختګ او ودې څخه برخمن کېږي چې د پوهې اړوند هره څانګه کې د بسپاینې ترڅنګ خپل دین، ولس او هېواد ته ژمن متخصص کادرونه وړاندې کړي؛ نو د لوړو زده کړو وزارت اړوند علمي او تحصیلي بنسټونه د داسې علمي او متخصصو کادرونو د روزلو او تربیې مسؤولیت او دنده پر غاړه لري.

د لوړو زده کړو وزارت له اشغال او درې څلورېنست کلنې تحمیلی جګړې څخه له راوتلو سمدلاسه وروسته د اقتصادي او نورو ګڼ شمېر ستونزو سره سره اغېزناک او ګټور ګامونه پورته کړل او د خپلو نه سترې کیدونکو هڅو پایله کې یې د ټولو واجد شرایطو افغانانو لپاره د تحصیل او زده کړې زمينه برابره کړل.

د لوړو زده کړو وزارت رهبري، منسوبین او علمي کادرونه د مسؤولیت او خپل دین، هېواد او ولس ته د ژمنتیا له مخې باور لري چې په ډېره لنډه او کمه موده کې یې د ټولو ستونزو سره سره په خپل اړوند برخه کې لومړیتوبونو ته په کتو سره اړین او مهم ګامونه پورته کړل، خو بیا هم پر همدومره څه بسنه نه کوي او د ځورېدلي او کړېدلي ولس او هېواد لپاره یې کافي نه ګڼي؛ د اقتصادي، ټولنیز، فرهنګي او علمي برخو ټولو شته ستونزو ته په کتو سره باور لري چې د خپل مجاهد او متدین ولس تحصیلي او علمي اړتیاوو او هیلو په برخه کې به لا زیات او ګړندي ګامونه واخلي.

افغانان د معیاري لوړو زده کړو وړتیا او اړتیا لري، چې د نړۍ له حالاتو سره سم نه یوازې دا چې په ټولنه کې اهل او وړ ثابت شي او شته ستونزو ته ځواب ویونکې وي، بلکې خپل دین، ولس او هېواد ته هم ژمن او په هره لویه او کوچنۍ ستونزه کې د هغوی ترڅنګ ولاړ علمي او تخصصي کادرونه ورته وړاندې کړای شي، په دغه برخه کې د اړینو معیارونو په پام کې نیولو سره د داسې باکیفیته معیاري تحصیلي نصاب چمتو کول چې له یو لوري نړیوال وضعیت او شرایطو او اوسني حالاتو سره سمون ولري او له بل اړخه د دغه نصاب څخه فارغ کسان خپلو دیني او ملي ارزښتونو ته ژمن وي؛ نو له همدې کبله نوموړی وزارت د داسې تحصیلي نصاب چمتو کول له خپلو لومړیتوبونو، مهمو دندو او مسؤولیتونو څخه ګڼي او د لوړو زده کړو وزارت په ملي ستراتیجیک پلان کې د داسې معیاري تحصیلي نصاب چمتو کول له مهمو موخو څخه دی چې د همدې هدف د ترلاسه کولو په موخه د لوړو زده کړو وزارت په لارښوونه او سرپرستۍ د مسلکي کمیټې، د تحصیلي نصاب ملي کمیسیون او د دولتي او خصوصي پوهنتونونو د استادانو په همکارۍ د اسلامي ثقافت د تحصیلي نصاب بیا کتنه او اصلاح ترسره شوه.

د خوښۍ ځای دی چې اوس د اسلامي ثقافت نصاب له بیا کتنې او یو شمېر اصلاحاتو وروسته د چمتو کېدو په حالت کې دی او ټولو دولتي او خصوصي پوهنتونونو او مؤسسو ته وړاندې کېږي، هیله لرم چې له پخواني نصاب څخه د ګڼ شمېر مخکېنیو نیمګړتیاوو لرې کولو او سموونو وروسته د نوي نصاب په پلي کولو سره د ټولنې له غوښتنو سره سم اړتیاوو ته بشپړ ځواب ویل شوی وي.

په پای کې له ټولو هغو علماء کرامو او استادانو څخه په ډېر درنښت مننه کوم چې په دغه برخه کې یې نه سترې کېدونکې هلې ځلې کړي دي، تر څو یو داسې ملي او معیاري نصاب چې له دیني او ملي ارزښتونو سره سمون ولري چمتو کړي او دا یې خپله دیني او ملي وجیبه ګڼلې ده، الله تعالی دې د هغوی ټولې هڅې او کوشنونه په خپل دربار کې قبول کړي.

الحاج مولوي عبدالباقي حقاني

د لوړو زده کړو سرپرست وزیر

فهرست

4 د اسلام د اعتقادي نظام مفردات او اونيز پلان
9 د تلاوت او تجويد مفردات او اونيز پلان
13 د اسلام د عبادتي نظام مفردات او اونيز پلان
18 د سيرت مفردات او اونيز پلان
22 د اسلام د اخلاقي نظام مفردات او اونيز پلان
26 د اسلام د ټولنيز نظام مفردات او اونيز پلان
33 د فكري پوهنې مفردات او اونيز پلان
38 د اديان او مذاهب مفردات او اونيز پلان
42 د اسلام د سياسي نظام مفردات او اونيز پلان
48 د اسلام د اداري نظام مفردات او اونيز پلان
51 د اسلام د اقتصادي نظام مفردات او اونيز پلان
55 د قرآن او معاصرو علومو مفردات او اونيز پلان
59 د اسلامي تمدن مفردات او اونيز پلان

دلورو زده كړو وزارت

(پوهنتون)

(پوهنځی)

(ډیپارټمنټ)

(کال) (سمسټر)

شمبر ه	مضمون	کوډ	د مضمون کټگوري	د کړېډېټونو شمېر	د اونی د درسي ساعتونو شمېر				د تدریس مسؤول ډیپارټمنټ او پوهنځی	مخ اړ مضمونونه	کنټې
					نظري	عملي	ساحوي	ټول			
1	اسلامي ثقافت (د اسلام اعتقادي نظام)	SL.IC.0171	ټول شمول	2				2	اسلامي ثقافت شرعيات	نه لري	
2	اسلامي ثقافت تلاوت او تجويد	SL.IC.0172	ټول شمول	1	2			2	اسلامي ثقافت شرعيات	نه لري	
3	اسلامي ثقافت (د اسلام عبادتي نظام)	SL.IC.0273	ټول شمول	2				2	اسلامي ثقافت شرعيات	نه لري	
4	اسلامي ثقافت (سیرت)	SL.IC.0274	ټول شمول	2				2	اسلامي ثقافت شرعيات	نه لري	
5	اسلامي ثقافت (د اسلام اخلاقي نظام)	SL.IC.0375	ټول شمول	2				2	اسلامي ثقافت شرعيات	نه لري	
6	اسلامي ثقافت (د اسلام ټولنيز نظام)	SL.IC.0376	ټول شمول	2				2	اسلامي ثقافت شرعيات	نه لري	
7	اسلامي ثقافت (فکري پوهنه)	SL.IC.0477	ټول شمول	2				2	اسلامي ثقافت شرعيات	نه لري	
8	اسلامي ثقافت (ادبان او مذاهب)	SL.IC.0478	ټول شمول	1				1	اسلامي ثقافت شرعيات	نه لري	
9	اسلامي ثقافت (د اسلام سياسي نظام)	SL.IC.0579	ټول شمول	2				2	اسلامي ثقافت شرعيات	نه لري	
10	اسلامي ثقافت (د اسلام اداري نظام)	SL.IC.0580	ټول شمول	2				2	اسلامي ثقافت شرعيات	نه لري	
11	اسلامي ثقافت (د اسلام اقتصادي نظام)	SL.IC.0681	ټول شمول	2				2	اسلامي ثقافت شرعيات	نه لري	
12	اسلامي ثقافت (قرآن او معاصر علوم)	SL.IC.0782	ټول شمول	2				2	اسلامي ثقافت شرعيات	نه لري	
13	اسلامي ثقافت (اسلامي تمدن)	SL.IC.0883	ټول شمول	2				2	اسلامي ثقافت شرعيات	نه لري	
مجموعه				24	23	2	0	25			

وزارت تحصیلات عالی

پوهنتون ()

پوهنځی ()

دیارتمنت ()

سال () سمستر ()

ملاحظات	مضامین پیشنیاز	دیارتمنت و پوهنځی مسؤل تدریس	ساعات درسی هفته وار				تعداد کریبت	کتگوری مضمون	کود	مضمون	شماره
			مجموع	ساحوی	عملی	نظری					
	ندارد	ثقافت اسلامی شرعیات	2			2	2	همه شمول	SL.IC.0171	ثقافت اسلامی (نظام اعتقادی اسلام)	1
	ندارد	ثقافت اسلامی شرعیات	2		2		1	همه شمول	SL.IC.0172	ثقافت اسلامی (تلاوت و تجوید)	2
	ندارد	ثقافت اسلامی شرعیات	2			2	2	همه شمول	SL.IC.0273	ثقافت اسلامی (نظام عبادتی اسلام)	3
	ندارد	ثقافت اسلامی شرعیات	2			2	2	همه شمول	SL.IC.0274	ثقافت اسلامی (سیرت)	4
	ندارد	ثقافت اسلامی شرعیات	2			2	2	همه شمول	SL.IC.0375	ثقافت اسلامی (نظام اخلاقی اسلام)	5
	ندارد	ثقافت اسلامی شرعیات	2			2	2	همه شمول	SL.IC.0376	ثقافت اسلامی (نظام اجتماعی اسلام)	6
	ندارد	ثقافت اسلامی شرعیات	2			2	2	همه شمول	SL.IC.0477	ثقافت اسلامی (تربیه فکری)	7
	ندارد	ثقافت اسلامی شرعیات	1			1	1	همه شمول	SL.IC.0478	ثقافت اسلامی (ادیان و مذاهب)	8
	ندارد	ثقافت اسلامی شرعیات	2			2	2	همه شمول	SL.IC.0579	ثقافت اسلامی (نظام سیاسی اسلام)	9
	ندارد	ثقافت اسلامی شرعیات	2			2	2	همه شمول	SL.IC.0580	ثقافت اسلامی (نظام اداری اسلام)	10
	ندارد	ثقافت اسلامی شرعیات	2			2	2	همه شمول	SL.IC.0681	ثقافت اسلامی (نظام اقتصادی اسلام)	11
	ندارد	ثقافت اسلامی شرعیات	2			2	2	همه شمول	SL.IC.0782	ثقافت اسلامی (قرآن و علوم معاصر)	12
	ندارد	ثقافت اسلامی شرعیات	2			2	2	همه شمول	SL.IC.0883	ثقافت اسلامی (تمدن اسلام)	13
			25	0	2	23	24	مجموعه			

MINISTRY OF HIGHER EDUCATION

UNIVERSITY ()

FACULTY ()

DEPARTMENT ()

Year () Semester ()

No	Subject	Codes	Subsist Category	Credits	Classes in a week			In charge Department and Faculty	Prerequisite Subjects	Remarks
					Theory	Practical	Total			
1	Islamic Culture (Belief System of Islam)	SL.IC.0171	Inclusive courses	2	2		2	Sharia Islamic Culture	None	
2	Islamic Culture (Recitation and Tajweed)	SL.IC.0172	Inclusive courses	1		2	2	Sharia Islamic Culture	None	
3	Islamic Culture (Worship System of Islam)	SL.IC.0273	Inclusive courses	2	2		2	Sharia Islamic Culture	None	
4	Islamic Culture (Biography of Prophet (PBUH))	SL.IC.0274	Inclusive courses	2	2		2	Sharia Islamic Culture	None	
5	Islamic Culture (Ethnic System of Islam)	SL.IC.0375	Inclusive courses	2	2		2	Sharia Islamic Culture	None	
6	Islamic Culture (Social System of Islam)	SL.IC.0376	Inclusive courses	2	2		2	Sharia Islamic Culture	None	
7	Islamic Culture (Ideological Studies)	SL.IC.0477	Inclusive courses	2	2		2	Sharia Islamic Culture	None	
8	Islamic Culture (religions and sects)	SL.IC.0478	Inclusive courses	1	1		1	Sharia Islamic Culture	None	
9	Islamic Culture (Political System of Islam)	SL.IC.0579	Inclusive courses	2	2		2	Sharia Islamic Culture	None	
10	Islamic Culture (Administrative System of Islam)	SL.IC.0580	Inclusive courses	2	2		2	Sharia Islamic Culture	None	
11	Islamic Culture (Economic System of Islam)	SL.IC.0681	Inclusive courses	2	2		2	Sharia Islamic Culture	None	
12	Islamic Culture (Quran and Contemporary Sciences)	SL.IC.0782	Inclusive courses	2	2		2	Sharia Islamic Culture	None	
13	Islamic Culture (Islamic Civilization)	SL.IC.0883	Inclusive courses	2	2		2	Sharia Islamic Culture	None	
Total				14	12	2	14			

د اسلام د اعتقادي نظام مفردات او اونيز پلان

د پوهنتون نوم:	-----
د پوهنځي نوم:	-----
د ډيپارټمنټ نوم:	اسلامي ثقافت
د مضمون کوډ:	SL.IC.0171
د مضمون نوم:	اسلامي ثقافت (د اسلام اعتقادي نظام)
د درسي ساعتونو/ کرډپټونو شمېر:	2 کرډپټ
د مضمون بڼه:	ټول شمول
مخکېنې مضمون:	نه لري
سمسټر:	لومړی

د مضمون لنډه پېژندنه

د اسلامي ثقافت ټول شموله مضمون په لړۍ کې "د اسلام اعتقادي نظام" د اسلامي ثقافت په کریکولم کې لومړی او تر ټولو مهم مضمون دی چې د اسلامي ثقافت مضمون له مفهوم سره له بلدتیا وروسته محصل کولای شي چې د اسلام اعتقادي نظام په علمي او مستدله توګه وپېژني.

د اسلامي ثقافت په تحصیلي نصاب کې اعتقادي نظام د لومړني مضمون په توګه د منطقي او علمي تسلسل له مخې ټاکل شوی دی؛ ځکه چې عقاید او باورونه د تکلیفي احکامو لپاره اساس او بنسټ ګڼل کېږي، دا مضمون د اسلامي ثقافت د نورو ټولو مضامینو لپاره بنسټیز او تر ټولو مناسب مدخل شمېرل کېږي.

د دې مضمون په مطالعه او لوست محصلان کولای شي چې د سمسټر په پای کې د اسلام اعتقادي نظام مضمون د اساسي موضوعاتو لکه الله تعالی، انسان او نړۍ پېژندنې په اړه په اکاډمیکه توګه له دلایلو سره کلي معلومات ترلاسه کړي او په پایله کې یې وکولای شي د یو څیرک، پوه او سالم انسان په توګه د کایناتو له پالونکي، او له بل انسان سره اړیکه په سمه توګه تنظیم کړي او د کایناتو د پالونکي له نعمتونو څخه په سمه توګه ګټه واخلي.

زده کړه ییزې موخې:

- د اسلامي ثقافت له مفاهیمو سره بلدتیا، د پېژندګلوی اسباب او ډولونه، د اسلام اعتقادي نظام او په اړه یې راغلي ایتونه، احادیث او اسلامي عقیده پېژندل.
- په سمه توګه د اسلام د اعتقادي نظام پېژندنه او له غیر اسلامي نظامونو سره یې پرتله.
- د اسلامي عقیدې او ایمان رول په ډاګه کول او د دنیوي او اخروي ژوند په سالم تنظیم کې ترې د ګټې اخیستنې اړتیا او د ژوند په هره برخه کې د الله تعالی د حاضر او ناظر عقیدې وېبنتابه رامنځته کول.
- د اسلامي عقایدو پر فطري والي او اعتدال نقلي او عقلي دلایل وړاندې کول، له نورو اسماني دینونو سره یې پرتله او دا په ډاګه کول چې د اسلام اعتقادي نظام او اسلامي نړۍ لید پر نورو ټولو نظامونو او نړۍ لیدونو حقانیت او فوقیت لري.
- په اکاډمیکه او علمي توګه له اسلامي عقایدو او باورونو څخه د دفاع وړتیا او په خپراوي کې یې هڅې او زیار ایستل.

درسي مېتودونه:

لکچرونه وړاندې کول، ازاد بحث او مناقشه، د محصل محوري مېتود له مخې د درسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه.

د مضمون اونيز درسي پلان

اونۍ	موضوع	د اونۍ د درسي ساعتونو شمېر	نظري	علمي
لومړۍ	د ثقافت مفهوم ۱- د ثقافت تعريف، اهميت او حكم. ۲- د ثقافت موضوع او مطالب. ۳- د اسلامي ثقافت سرچينې او اساسات. ۴- د اسلامي ثقافت اهداف او ځانگړتياوې. ۵- د اسلامي ثقافت په وړاندې چيلنجونه.	2	2	•
دوهمه	د اسلام اعتقادي نظام. ۱- د اعتقادي نظام تعريف او اهميت. ۲- د اعتقادي نظام ډولونه: الهي نظامونه، بشري نظامونه. ۳- د اسلام د اعتقادي نظام تعريف او اهميت. ۴- د اسلام د اعتقادي نظام سرچينې: قرآن كريم، حديث او اجماع ۵- ځانگړتياوې: توقيفي، غيبي، فطري، شموليت او اعتدال. ۶- د اسلام د اعتقادي نظام غرض او اهداف. ۷- د اعتقادي نظام موضوع او برخې: الله تعالى پېژندنه، انسان پېژندنه، كاینات پېژندنه. ۸- د عقيدې د علم حكم، فضيلت، نومونه او اړوند اصطلاحات. د عقايدو امامان، أهل السنة والجماعة پېژندل، اعتقادي اصول او مناهج يې، خصوصيات او عمومي صفات يې.	2	2	•
درېيمه	نړۍ ليد. ۱- د نړۍ ليد تعريف، اهميت او اړتيا. ۲- د نړۍ ليد اصول، اساسات او ډولونه: ديني، فلسفي، علمي، عقلايي، تجربوي. ۳- د اسلامي نړۍ ليد تعريف، اهميت او اړتيا. ۴- د اسلامي نړۍ ليد اهداف، ځانگړتياوې او د غوره والي دلايل يې. ۵- د اسلامي نړۍ ليد اغېزې: فردي اغېزې، ټولنيزې اغېزې.	2	2	•
څلورمه	• د اعتقادي نظام برخې: د الله تعالى پېژندنه، انسان پېژندنه، طبيعت او كاینات پېژندنه د الله تعالى پېژندنه: ۱- د اله او الله معنا او توپير يې. ۲- د الله تعالى د پېژندنې نښې او دلايل د انسان پېژندنه، د انسان خلقت او مقام. ۱- الحادي تصور. ۲- اسلامي تصور. د انسان اړتياوې: ۱- جسمي. ۲- روحي. ۳- عقلي. د انسان مكلفيتونه: ۱- معرفت. ۲- عبادت. ۳- د ځمكې ابادي. ۴- د اسلامي شريعت قايمول.	2	2	•
پنځمه	طبيعت او كاینات: ۱- د طبيعت حقيقت. ۲- د طبيعت او كایناتو په اړه اسلامي تصور ۴- د كایناتو په اړه نوى ساينس او اسلام.	2	2	•

•	2	2	<p>د ایمان ارکان: لومړی رکن: پر الله تعالی ایمان.</p> <p>۱- د ایمان تعریف، اهمیت، ارکان او اصول: توحید، نبوت، معاد.</p> <p>✓ د اسلام تعریف، د ایمان او اسلام ترمنځ توپیر.</p> <p>۲- د ایمان قوت او ضعف. ۳- د ایمان د قوت لاملونه او نښې.</p> <p>۴- د ایمان د کمزورتیا لاملونه او نښې. ۵- د ایمان غوښتنې.</p> <p>۶- د مؤمن مسؤولیتونه. ۷- د الله تعالی پر وجود عقلي، نقلي، فطري، نفسي او آفاقي دلایل.</p>	شپږمه
•	2	2	<p>۱- د توحید لغوي او اصطلاحي معنا. ۲- د توحید ارکان او شروط. ۳- د توحید اهمیت، اهداف او حکم.</p> <p>د توحید ډولونه: ۱- د الوهیت توحید (معنا، دلائل او غوښتنې یې). ۲- د ربوبیت توحید (معنا، دلائل او غوښتنې یې). ۳- د سماوو او صفاتو توحید (معنا، دلائل او غوښتنې یې).</p>	اوومه
•	2	2	<p>د الله تعالی صفات او ډولونه یې: د الله تعالی د سماوو او صفاتو تعریف، د الله تعالی د سماوو د اثبات دلایل، د الله تعالی د سماوو شمېر، د الله تعالی د سماوو حکم، د صفتي سماوو او صفاتو ترمنځ توپیر.</p> <p>د الله تعالی صفات او ډولونه: ۱- ذاتي او فعلي صفتونه. ۲- ثبوتي او سلبي صفتونه.</p> <p>1. ذاتي صفتونه، تعریف او تفصیل یې: ✓ قدرت، اراده، علم، کلام، حیا، سمع او بصر.</p> <p>2. فعلي صفتونه، تعریف او تفصیل یې: ✓ تخلیق، ترزیق، إحياء، إعزاز او إذلال.</p> <p>3. ثبوتي صفتونه، تعریف او تفصیل یې: حیات، علم، قدرت.</p> <p>4. سلبي صفتونه، تعریف او تفصیل یې: ✓ موت، نوم، جهل، عجز.</p>	اتممه
•	2	2	<p>1. د الله تعالی د سماوو او صفاتو په اړه د معطله، مشبهه، مجسمه او نورو باطلو فرقو عقاید.</p> <p>2. د الله تعالی د سماوو او صفاتو په اړه د أهل السنة والجماعة عقاید او تگلاره.</p>	نهمه
•	2	2	<p>د ایمان دوهم رکن: پر ملایکو ایمان.</p> <p>۱- د ملایکو حقیقت، صفات او د پیدایښت ماده یې.</p> <p>۲- مقربې پرښتې او د ملایکو دندې.</p> <p>۳- پر ملایکو د ایمان تعریف، تفصیل او مفهوم.</p> <p>۴- د پېریانو او شیطانانو پېژندنه، ډولونه او د وجود دلایل یې.</p>	لسمه
•	2	2	<p>د ایمان درېیم رکن: پر اسماني کتابونو ایمان.</p> <p>۱- د اسماني کتابونو پېژندنه.</p>	یوولسمه

			<p>۲- اسماني کتابونو ته اړتيا.</p> <p>۳- پر اسماني کتابونو د ايمان تعريف، مفهوم او حکم.</p> <p>۴ - د مخکېني اسماني کتابونو د تحريف او منسوخۍ دلايل.</p> <p>۵- د قرآن کریم پېژندنه، ځانگړتياوې، موخې او د عدم تحريف دلايل يې.</p>
•	2	2	<p>د ايمان څلورم رکن: پر پيغمبرانو ايمان .</p> <p>۱ - د نبوت او رسالت پېژندنه او د رسول او نبي ترمنځ فرق.</p> <p>۲ - پر پيغمبرانو د ايمان تعريف او مفهوم.</p> <p>۳ - د پيغمبرانو د بعثت اړتيا او موخې.</p> <p>۴ - د پيغمبرانو صفات، عصمت، مسؤوليتونه او معجزې.</p> <p>ارهاص، معجزه، کرامت، استدراج، سحر، کهانت، تنجيم او کهانت</p> <p>۵ - د محمد صلی الله عليه وسلم نبوت، صفات، معجزې او خصوصيات.</p> <p>۶- د ختم نبوت عقیده، د منکرينو او د پيغمبرۍ د دعوا کوونکو حکم.</p> <p>۷- د صحابه وو پېژندنه، مقام او په اړه يې د أهل السنة والجماعة عقیده.</p>
•	2	2	<p>د ايمان پنځم رکن: د اخرت پر ورځ ايمان.</p> <p>۱- اخرت د ورځې پېژندنه.</p> <p>۲- پر اخرت د ايمان تعريف، اهميت او اسلامي تصور.</p> <p>۳ - د قيامت ډولونه (صغری، کبری) او نښانې يې (بعیده، متوسطه او قریبه).</p> <p>۴ - د روح حقیقت، له جسم سره د روح د تعلق ډولونه، د روح قبض، د قبر او برزخ عذاب او نعمت، د تناسخ عقیده او رد يې</p> <p>۵- بعثت، حشر، حساب، حوض، شفاعت، پل صراط، جنت او دوزخ.</p>
•	2	2	<p>د ايمان شپږم رکن: پر قضا او قدر ايمان</p> <p>۱ - د قضاء او قدر تعريف.</p> <p>۲ - پر قضاء او قدر د ايمان مفهوم.</p> <p>۳ - د تقدير ډولونه.</p> <p>۴ - پر تقدير دايمان گټې او د انسان د واک کچه او د اختيار ساحه.</p> <p>۵- د تقدير په اړه بېلابېل ادیان او فرقې.</p>
•	2	2	<p>د ايمان نواقص</p> <p>۱- د کفر لغوي او اصطلاحي معنا او ډولونه يې. (انکار، جحود، عناد، نفاق، زندقه او الحاد).</p> <p>۲- شرک لغوي او اصطلاحي معنا او ډولونه يې.</p>

			(اکبر او اصغر شرک) ۳- د نفاق لغوي او اصطلاحی معنا او ډولونه یې. (اعتقادي او عملي) ۴- د ارتداد لغوي او اصطلاحی معنا، حکم او ډولونه یې (اعتقادي، قولې او فعلی). ۵- د زندق لغوي او اصطلاحی معنا او د توبې حکم یې. ۶- د تکفیر لغوي او اصطلاحی معنا، د کفر او تکفیر ترمخ توپیر، د تکفیر اصول، شروط، موانع او په تکفیر کې احتیاط.	
•	2	2	اهل قبله او احکام یې. ۱- د ادیانو، فرقو، مذاهبو، مناهجو او مسلکونو ترمخ فرق او احکام یې ۲- کبائر او اهل کبائر او په اړه یې د اهل السنة والجماعة او نورو فرقو عقیده.	شپاړسمه

مقرر کتاب او ماخذونه:	
مقرر کتاب	د لاندې ماخذونو او مراجعو په رڼا کې دې درسي مواد ترتيب شي.
د محصل او استاذ د اضافي معلوماتو او مطالعې لپاره مآخذ او مراجع	<ol style="list-style-type: none"> 1. شرح کتاب الفقه الأكبر للإمام الملا علي القاري الحنفي. 2. العقيدة الطحاوية للإمام أبي جعفر الطحاوي الحنفي. 3. شرح العقيدة الطحاوية للإمام عبد الغني الغنيمي الميداني الحنفي. 4. شرح عقيدة الإمام الطحاوي لأبي حفص سراج الدين عمر بن اسحاق الغزنوي الهندي. 5. شرح العقائد النسفية للإمام سعد الدين التفازاني. 6. النبراس شرح شرح العقائد النسفية، لمحمد عبد العزيز الفرهاري. 7. الرسالة الحميدية في حقيقة الديانة الإسلامية و حقيقة الشريعة المحمدية، حسين أفندي الجسر الطرابلسي. 8. الحصون الحميدية للمحافظة على العقائد الإسلامية، السيد حسين أفندي الجسر الطرابلسي. 9. الانتباهات المفيدة في حل الاشتباهات الجديدة للشيخ محمد أشرف علي التهانوي.

د تلاوت او تجويد مفردات او اونيز پلان

د پوهنتون نوم:	-----
د پوهنځي نوم:	-----
د ډيپارټمنټ نوم:	اسلامي ثقافت
د مضمون کوډ:	SL.IC.0172
د مضمون نوم:	اسلامي ثقافت (تلاوت او تجويد)
د درسي ساعتونو/ کړېدونو شمېر:	1 کړېډېټ
د مضمون بڼه:	ټول شمول
مخکېني مضمون:	نه لري
سمسټر:	لومړی

د مضمون لنډه پېژندنه

تجوید یو له هغو مهمو مضامینو څخه دی چې هیڅ مسلمان یې له زده کړې څخه چاره نه لري؛ ځکه د قرآن کریم سمه زده کړه او په ترتیل سره یې لوستل له تجوید سره پیاوړې اړیکه لري، له تجوید پرته د قرآن کریم سمه زده کړه او هر حرف له خپل مخرج څخه ادا کول ناشوني دي، او د قرآن کریم سم لوستل او هر حرف له خپل مخرج څخه د ادا کولو هڅه پر هر مسلمان فرض، د قرآن کریم حق او د لمانځه د صحت لپاره شرط دی، نو له همدې امله اړینه ده چې هر مسلمان او په ځانگړې توگه محصل تجوید زده کړي او په سم ډول د قرآن کریم د لوستلو او صحیح تلفظ کولو توان پیدا کړي.

د دې مضمون په مطالعه او لوست محصلان کولای شي چې د سمسټر په پای کې د تجوید مهم موضوعات لکه د حروفو مخرج، صفات او احکام له عملي اجرا سره زده کړي او په پایله کې وکولای شي چې قرآن کریم په سمه توگه تلاوت او اجر یې ترلاسه کړي.

زده کړه بیزې موخې:

- ایمان پیاوړی کول او د قرآن کریم پر عظمت باور پیدا کول.
- په ترتیل سره د قرآن کریم تلاوت او هر حرف له خپل مخرج څخه له ټولو لازمي او عارضی صفتونو سره سم د لوستلو توان پیدا کول.
- له هغه اصولو او قواعدو سره اشنایي چې په سمه توگه د قرآن کریم لوستلو کې انسان له تېروتنو څخه خوندي کوي.
- په قرآني آدابو او اخلاقو محصل اراسته کول او د قرآن کریم په رڼا کې د هغوی په خویونو کې بدلون راوستل.

درسي مېتودونه:

لکچرونه وړاندې کول، ازاد بحث او مناقشه، عملي اجرا، د محصل محوري مېتود له مخې د درسي عنوان اړوند پوښتنې ځوابول.

د مضمون اونيز درسي پلان

اونی	موضوع	د اونۍ د درسي ساعتونو شمېر	نظري	علمي
لومړۍ	د تجويد پېژندنه (لغوي او اصطلاحي تعريف) د تجويد موضوع او غرض د تجويد ډولونه (نظري او عملي) د تجويد حکم (له دلایلو سره) د تجويد ارزښت او اړتيا د قرآن کریم د تلاوت آداب حفظ (الناس، الفلق، الإخلاص) مشق او تمرین	۲	۰	۲
دوهمه	د لحن (تېروتنه) تعريف د لحن ډولونه (لحن جلي او لحن خفي) د لحن جلي صورتونه، لحن خفي او مثالونه يې او د لحن حکم حفظ (المسد، النصر، الکافرون) مشق او تمرین	۲	۰	۲
درېيمه	د تلاوت پيل او صورتونه يې (جزئيات) د قرائت پيل د سورت له پيله د قرائت پيل د سورت له منځه د قرائت په منځ کې د سورت پيل حفظ (الکوثر، الماعون، قریش) مشق او تمرین	۲	۰	۲
څلورمه	د غاښونو نومونه (ثنايا، رباعي، انياب، ضواحک، طواحن، نواجذ) حفظ (الفيل، الهمزة، العصر) مشق او تمرین	۲	۰	۲
پنځمه	حروف او مخارج يې (جزئيات) د حرف تعريف اساسي مخارج (جوف، حلق، لسان، شفتان، خيشوم) حفظ (التکائر، القارعة) مشق او تمرین	۲	۰	۲
شپږمه	د حروفو صفات د صفاتو تعريف صفات لازمه (صفات متضاده او غير متضاده) حفظ (العاديات، الزلزلة)	۲	۰	۲
اوومه	صفات عارضه او احکام يې تفخيم او ترقيق	۲	۰	۲

			د (الله) د لفظ احكام د (الف لام) احكام حفظ (البينة) مشق او تمرين
۲	۰	۲	د (راء) احكام (تقسيمات) د راء د تفخيم، ترفيق او جواز الأمرين احكام حفظ (القدر، العلق)
۲	۰	۲	غنه د غني تعريف او حروف يې د نون ساكن او تنوين احكام (اظهار، ادغام) حفظ (التين) مشق او تمرين
۲	۰	۲	د نون ساكن او تنوين احكام (اقلاب، اخفاء) حفظ (الانشراح) مشق او تمرين
۲	۰	۲	د ميم ساكن احكام (ادغام، اخفاء او اظهار) حفظ (الضحى) مشق او تمرين
۲	۰	۲	ادغام، د ادغام تعريف، د ادغام ډولونه (متماثلين، متجانسين، متقاربين)، (ادغام تام، او ادغام ناقص) حفظ (الليل) مشق او تمرين
۲	۰	۲	د مد تعريف، د مد حروف، د مد اسباب، د مد مقدار، د مد ډولونه (اصلي مد او فرعي مد) حفظ (الشمس) مشق او تمرين
۲	۰	۲	د مد اصلي ډولونه (مد طبيعي، مد الصلة الصغرى، مد العوض، مد البدل، مد التمكين، مد (حي طهر) د مد فرعي ډولونه هغه مدونه چې سبب يې همزه وي هغه مدونه چې سبب يې سکون وي حفظ (البلد) مشق او تمرين
۲	۰	۲	وقف او احكام يې، د وقف تعريف، په مختلفو اعتبارونو د وقف ډولونه

			حفظ (الفجر ١-١٦) مشق او تمرين	
٢	٠	٢	د وقف علامت سکته او احکام بي د سکتي مواضع (خايونه) حفظ (الفجر ١٧-٣٠) مشق او تمرين	شپاړسمه

مقرر کتاب او ماخذونه:	
مقرر کتاب	د لاندي ماخذونو او مراجعو په رڼا کې دې درسي مواد ترتيب شي.
د محصل او استاذ د اضافي معلوماتو او مطالعې لپاره مآخذ او مراجع	1. فن التجويد، عزة عبید دعاس 2. جمال القرآن، مولانا اشرف علي تهانوي 3. فوائد مکیة، مولانا عبدالرحمن مکي 4. المقدمة الجزرية للإمام محمد بن محمد الجزري

د اسلام د عبادتي نظام مفردات او اونيز پلان

د پوهنتون نوم:	-----
د پوهنځي نوم:	-----
د ډيپارټمنټ نوم:	اسلامي ثقافت
د مضمون کوډ:	SL.IC.0273
د مضمون نوم:	اسلامي ثقافت (د اسلام عبادتي نظام)
د درسي ساعتونو/ کړېډټونو شمېر:	2 کړېډټ
د مضمون بڼه:	ټول شمول
مخکېنې مضمون:	نه لري
سمسټر:	دوهم

د مضمون لنډه پېژندنه:

د اسلامي ثقافت په نصاب کې "د اسلام عبادتي نظام" دوهم ټول شموله مضمون دی، چې په علمي او مستدله توګه محصلان د ژوند له اصلي موخې (عبادت) سره چې د انساني ژوند ټولو برخو ته شامله ده، آشنا کوي.

په حقيقت کې عبادت د ايمان پايله ده او د يوازېني وړ معبود الله جل جلاله پېژندل د انسان له مادي او معنوي اړتياوو څخه دي؛ نو په لومړي سمسټر کې د "اسلام اعتقادي نظام" په نوم مضمون په همدې موخه تدریسېږي؛ نو همدې مناسبت ته په کتو، ضروري ده چې ورپسې په دوهم سمسټر کې د اسلام عبادتي نظام تر بحث لاندې ونيول شي.

د دې مضمون په مطالعې او لوست محصلان کولای شي چې د سمسټر په پای کې د عباداتو په مفهوم، ډولونو، د هر يو په حکم، شرطونو، حکمتونو او اغېزو بشپړه او هر اړخيزه پوهه ترلاسه کړي او په پايله کې پوه شي چې عبادت د انسان يوه ضروري او فطري اړتيا ده؛ نو څرنگه چې انسان د فزيکي ودې په موخه اوبو او غذا ته اړتيا لري همداراز د روحي او معنوي ودې په موخه عبادت ته هم اړتيا لري او د عبادت پراخ مفهوم ته په کتو، انسان ټولني ته د وخت د ارزښت پېژندونکي، منظم، ګټور او زيارکښ غړي په توګه وړاندې کوي.

زده کړه ييزې موخې:

- د عباداتو د مفاهيمو، ډولونو، شرطونو، احکامو او حکمتونو بشپړه پېژندنه.
- د اسلامي عباداتو او له ځانه د جوړو نورو وضعي عبادتونو ترمنځ توپيرونه پېژندل.
- په علمي او اکاډميک توګه د خاصو او عامو عبادتونو تفسير، تشریح او د شرعي دلايلو په رڼا کې د عبادتونو د پرېښودلو فردي او ټولنيز زيانونه پېژندل.
- د مالي عبادتونو د ترسره کولو په حکمتونو او اغېزو نقلي او عقلي دلايل وړاندې کول او د اسلامي او بشري ټولني په اقتصادي او اجتماعي پرمختګ کې يې رول.

درسي مېتودونه:

لکچرونه وړاندې کول، ازاد بحث او مناقشه، د محصل محوري مېتود له مخې د درسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه.

د مضمون اونيز درسي پلان

اونۍ	موضوع	د اونۍ د درسي ساعتونو شمېر	نظري	علمي
لومړۍ	<ul style="list-style-type: none"> - د عبادت لغوي او اصطلاحي معنا - د عبادت او طاعت ترمنځ توپير - د عبادت مصادر او اساسات - په اسلام كې د عبادت اهميت او اهداف - د عبادت مادي او معنوي گټې - د اسلامي عبادت ځانگړتياوې - د عبادت ارکان او شرطونه 	2	2	•
دوهمه	<ul style="list-style-type: none"> - په اسلام كې د عبادت فلسفه او حكمتونه - د عبادت او ايمان ترمنځ اړيكي - د عبادت او اخلاقو ترمنځ اړيكي - د عبادت او معاملاتو ترمنځ اړيكي - له مكان او زمان سره د عبادت مطابقت 	2	2	•
درېيمه	<ul style="list-style-type: none"> - په اسلام كې د عبادت د ساحې پراختيا - د عبادت ډولونه (قلبي، بدني، مالي، مالي او بدني) - د عباداتو مراتب (فرض، واجب، سنت، نفل) - د عبادت د احكامو مراتب (فرض، واجب، سنت، نفل، حرام، مكروه تحريمي، تنزيهي، خلاف اولي) - د عبادت د شموليت او هراړخيزتوب اړخونه: الف: فردي عبادتونه ب: ټولنيز عبادتونه 	2	2	•
څلورمه	<ul style="list-style-type: none"> د اسلام ارکان او حكمتونه ۱- د شهادت كلمه، اهميت او حكمتونه يې - د شهادت د كلمې مفهوم - د شهادت د كلمې فضيلت - د شهادت د كلمې مقصد د شهادت د كلمې احكام او مرتب آثار د شهادت د كلمې غوښتنې 	2	2	•
پنځمه	<ul style="list-style-type: none"> لمونځ، پېژندنه، فضيلت، مرتبه او حكمتونه يې. - د لمانځه حكم او د فرضيت دلایل يې. پر اخلاقو د لمانځه اغېز. 	2	2	•

			<p>د لمانځه ارکان، شرطونه او آداب.</p> <p>-د لمانځه مکروهات او مفسدات.</p> <p>په جمعه د لمانځه اهميت او فضيلت.</p> <p>- د لمانځه پرېښودلو حکم.</p>	
•	2	2	<p>د لمانځه ډولونه:</p> <p>پنځه وخته لمونځ او د تکرار حکمتونه يې</p> <p>د جمعي لمونځ، اهميت، حکم، او ځانگړي شرطونه يې.</p> <p>د عيدينو لمونځ، اهميت، حکم، شرطونه، ځانگړي احکام او طريقه يې.</p> <p>د جنازې لمونځ، اهميت، حکم، شرطونه، ځانگړي احکام او طريقه يې.</p> <p>د استسقاء لمونځ، اهميت، حکم، شرطونه، ځانگړي احکام او طريقه يې.</p> <p>د خوف لمونځ، اهميت، حکم، شرطونه، ځانگړي احکام او طريقه يې.</p> <p>د خسوف او کسوف لمونځ، اهميت، حکم، شرطونه، ځانگړي احکام او طريقه يې.</p> <p>نفلي لمنځونه:</p> <p>(صلاة تحية الوضوء، الإشراق، الضحی، الأوابين، التهجد، التسييح، تحية المسجد، الاستخارة، التوبة، التراويح).</p> <p>د نفل لمونځونو اهميت او اغېزې.</p>	شپږمه
•	2	2	<p>- زکات، پېژندنه، فضيلت، مرتبه او حکمتونه يې.</p> <p>-د زکات حکم او د فرضيت دلايل يې.</p> <p>د زکات ارکان، شرطونه او آداب.</p> <p>د زکات نصاب او اړوند مسایل يې.</p> <p>- د زکات ډولونه:</p> <p>(زکاة الأموال، زکاة الفطر)</p> <p>(۱- نقود (سره زر، سپين زر، اوسنۍ پيسې) ۲- څاروي، ۳- سوداگريز توکي، ۴- د ځمکې حاصلات).</p> <p>د هر مال زکات اړوند ځانگړي احکام.</p>	اوومه
•	2	2	<p>- په ټولنه کې د زکات مستحق خلک.</p> <p>- د زکات پرېښودلو حکم.</p> <p>صدقة الفطر:</p>	اتممه

			تعريف، اهميت، شرطونه او حکمتونه يې. د صدقة الفطر نصاب. د صدقة الفطر اړوند مسايل. په اسلامي نظام کې د زکات او عشورو ټولولو اهميت، اړتيا او بيت المال ته پاملرنه.
•	2	2	- روژه، پېژندنه، فضيلت، ثوابونه، مرتبه او حکمتونه يې. -د روژې حکم او د فرضيت دلایل يې. د رمضان د مياشتې فضایل. د روژې ارکان، شرطونه او آداب. -د روژې مکروهات او مفسدات
•	2	2	د حکم له پلوه د روژې ډولونه: (فرض، واجب، سنت، مستحب، مکروه او ناروا روژه). نفلي روژې. د روژې د نه نيولو عذرونه او احکام يې. د روژې د خوړلو عذرونه او احکام يې. له عذر پرته د روژې خوړونکي حکم. (په پټه اوعام محضر کې). اعتکاف، اهميت، فضيلت، شرطونه او ډولونه يې. د اعتکاف ځانگړي اعمال او مفسدات يې. د اعتکاف ځانگړي احکام.
•	2	2	- حج، پېژندنه، فضيلت، ثوابونه، مرتبه، شاليد او حکمتونه يې. -د حج حکم او د فرضيت دلایل يې. د حج ارکان، شرطونه، واجبات او آداب.
•	2	2	- د حج ډولونه: (قران، تمتع، افراد). - د حج مکروهات او مفسدات. جنايات او ډولونه. د حرم او احرام جنايتونه، جزاوي او ډولونه يې. - د حج پرېښودلو حکم.
•	2	2	عمره، پېژندنه، فضيلت، ثوابونه او حکمتونه يې. د عمرې حکم، فرائض، واجبات، سنن. د عمرې وخت او طريقه يې.

			د مدینې منورې زیارت او آداب یې.	
•	2	2	قرباني، پېژندنه، فضیلت، ثوابونه او حکمتونه یې. د قربانی د وجوب شرطونه، وخت او نصاب. د قرباني څاروي، د قربانی آداب او اړوند مسایل یې.	څوارلسمه
•	2	2	جهاد، پېژندنه، فضیلت، ثوابونه او حکمتونه یې. د جهاد اهداف، آداب، مشروعیت او د مشروعیت دلایل یې. د جهاد ډولونه: (اقدامي، دفاعي) (جهاد بالنفس، بالمال، باللسان).	پنځلسمه
•	2	2	هجرت، پېژندنه، فضیلت، ثوابونه او حکمتونه یې. د هجرت ډولونه: کفري هېوادونو ته د بېلابېلو سفرونو حکم.	شپاړلسمه

مقرر کتاب او ماخذونه:	
مقرر کتاب	د لاندې ماخذونو او مراجعو په رڼا کې دې درسي مواد ترتیب شي.
د محصل او استاذ د اضافي معلوماتو او مطالعې لپاره مآخذ او مراجع	<ol style="list-style-type: none"> 1. الأركان الأربعة، ابو الحسن علي الندوي. 2. فقه الميسر، شفيق الرحمن الندوي. 3. حجة الله البالغة، شاه ولي الله الدهلوي. 4. نور الإيضاح، حسن بن عمار بن علي الشرنبلالي الحنفي. 5. مختصر القدوري، ابو الحسن أحمد بن محمد القدوري. 6. الاختيار لتعليل المختار، عبد الله بن محمود الموصللي.

د سیرت مفردات او اونیز پلان

د پوهنتون نوم:	-----
د پوهنځي نوم:	-----
د ډیپارټمنټ نوم:	اسلامي ثقافت
د مضمون کوډ:	SL.IC.0274
د مضمون نوم:	اسلامي ثقافت (سیرت)
د درسي ساعتونو/ کړېدونو شمېر:	2 کړېدونې
د مضمون بڼه:	ټول شمول
مخکېنې مضمون:	نه لري
سمسټر:	دوهم

د مضمون لنډه پېژندنه

سیرت پوهنه او اسلامي تاریخ له هغو مهمو ټول شموله مضامینو څخه دي چې په کې د نبی کریم صلی الله علیه وسلم له زوکړې مخکې بیا د هغه د زوکړې، ماشومتوب، ځوانۍ، بعثت او آن تر وفات پورې د ژوند له ټولو اړخونو څخه د معتمدو روایتونو پر بنسټ بحث کیږي؛ ترڅو د نبوي سیرت په رڼا کې د ټولنې اوسنیو ستونزو او اړتیاوو ته په سم ډول ځواب ولټول شي او د یوې مسلماني ټولنې ټولې ستونزې له نبوي کړنو او لارښوونو سره سمې حل او فصل شي، نو له همدې امله اړینه ده چې محصلان له خپل پیغمبر صلی الله علیه وسلم سره مینه پیدا کړي او د هرې ستونزې حل او پرمختګ یوازې د خپل پیغمبر په پیروي او لارښوونه کې ولټوي، او د ژوند په ټولو برخو کې اسلامي تاریخ ته مراجعه وکړي او د راشده خلفاوو تگلارې تعقیب کړي.

د دې مضمون په مطالعه او لوست محصلان کولای شي چې د سمسټر په پای کې د نبوي سیرت له بیلا بیلو برخو، اسلامي تاریخ او راشده خلفاوو له تگلارو څخه درسونه، عبرتونه او گټې ترلاسه کړي او په رڼا کې یې خپل راتلونکی ترتیب او تنظیم کړي.

زده کړه ییزې موخې:

- د رسول الله صلی الله علیه وسلم د ژوند له بېلابېلو اړخونو په اړه معلومات ترلاسه کول.
- محصلان د نبوي سیرت او اسلامي تاریخ اړوند بېلابېلو کتابونو سره اشنا کول او له هغو څخه د گټې اخیستلو کړنلاره ورته په گوته کول.
- د نبوي سیرت د سمې زده کړې له لارې په محصلانو کې د هغه د پیروي ولوله او جذبې پیدا کول.
- د اسلامي تاریخ په رڼا کې په خپل فردي او ټولنیز ژوند کې بدلون راوستل.
- د نبوي سیرت او اسلامي تاریخ د واقعاتو په رڼا کې د خپلو شته ستونزو حل لارې موندل.

د درسي مېتودونه:

لکچرونه وړاندې کول، ازاد بحث او مناقشه، د محصل محوري مېتود له مخې د درسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه.

د مضمون اونيز درسي پلان

اونۍ	موضوع	د اونۍ د درسي ساعتونو شمېر	نظري	علمي
لومړۍ	د سيرت او اسلامي تاريخ مفهوم. د نبوي سيرت او تاريخ تعريف او اهميت. د نبوي سيرت مصادر او ځانگړتياوې. له بعثته مخکې شته امپراتورۍ او تمدنونه له اسلام څخه مخکې د جزيره العرب ديني، اخلاقي، علمي، ټولنيز، سياسي او اقتصادي حالت. له پيداينسته مخکې پېښې د زمزم څاه کيندل، د فيل پېښه درسونه او عبرتونه	2	2	•
دوهمه	له پيداينسته تر بعثته. نسب، پيداينست او رضاعت. وروکتوب، پالنه، ځواني، سفرونه او حالات يې له بعثته وړاندې پېښې حرب الفجار حلف الفضول بناء الكعبة درسونه او عبرتونه	2	2	•
درېيمه	له بعثته تر هجرت. لومړنۍ وحې او نبوت. مکي دور، پټه او ښکاره بلنه. د حبشې په لور هجرت. پرېکون او د ظلم تړون. د غم کال، اسراء او معراج. د عقبې لومړۍ او دوهم بيعت. درسونه او عبرتونه	2	2	•
څلورمه	مدينې منورې ته هجرت. د مسجد تاسيس د مسلمانانو ترمنځ د ورورگلوۍ تړون. له نورو قبيلو سره د رسول الله صلى الله عليه وسلم تړونونه. د اسلامي دولت تاسيس او د تاريخ لومړنۍ اصولي معياري اساسي قانون. درسونه او عبرتونه	2	2	•
پنځمه	غزاگانې: د بدر غزا. د احد غزا.	2	2	•

			د بني نضير غزا. درسونه او عبرتونه.	
•	2	2	غزاگانې: د احزاب غزا. د بني قريظه غزا. د حديبيې سوله. د خيبر غزا. د موته غزا. درسونه او عبرتونه.	شپږمه
•	2	2	د مكې فتحه. د حنين غزا. د تبوك غزا. درسونه او عبرتونه.	اوومه
•	2	2	حجة الوداع. د حج خطبه او مراسم. ناروغي. وفات. تجهيز او تكفين. ميراث او تركه. نبوي خصوصيات او شمایل. درسونه او عبرتونه.	اتمه
•	2	2	امهات المؤمنين او اولاد. تعدد زوجات او د زياتوالي مقصد. له امهات المؤمنين او اولادونو سره نبوي ژوند. درسونه او عبرتونه.	نهمه
•	2	2	د ابوبكر صديق او عمر فاروق رضي الله عنهما خلافت. ابو بكر صديق رضي الله عنه، نوم او نسب، صفات او فضائل، د انتخاب طريقه، كارنامې، شهادت. عمر فاروق رضي الله عنه، نوم او نسب، صفات او فضائل، د انتخاب طريقه، كارنامې، شهادت.	لسمه
•	2	2	د عثمان، علي او حسن رضي الله عنهم خلافت. عثمان رضي الله عنه، نوم او نسب، صفات او فضائل، د انتخاب طريقه، كارنامې، شهادت. علي رضي الله عنه، نوم او نسب، صفات او فضائل، د انتخاب پريقه، كارنامې، شهادت. حسن رضي الله عنه، نوم او نسب، صفات او فضائل، د انتخاب طريقه، كارنامې، شهادت.	يوولسمه
•	2	2	د بني اميه خلافت، بارز شخصيتونه، فتوحات.	دوولسمه

			د خلافت پرمهال يې ديني، اخلاقي، علمي او ټولنيز حالت، سياسي، اقتصادي او عسکري نظام. د امويانو د زوال اسباب.
•	2	2	عباسي خلافت، بارز شخصيتونه، فتوحات. د خلافت پرمهال يې ديني، اخلاقي، علمي او ټولنيز حالت، سياسي، اقتصادي او عسکري نظام. د عباسيانو د زوال اسباب.
•	2	2	د فاطميانو واکمني، بارز شخصيتونه، فتوحات. د واکمنۍ پرمهال يې ديني، اخلاقي، علمي او ټولنيز حالت، سياسي، اقتصادي او عسکري نظام. د فاطميانو د زوال اسباب.
•	2	2	د سلجوقيانو او زنگيانو واکمني او صليبي جنگونه، بارز شخصيتونه، فتوحات. د واکمنۍ پرمهال يې ديني، اخلاقي، علمي او ټولنيز حالت، سياسي، اقتصادي او عسکري نظام.
•	2	2	عثماني خلافت، بارز شخصيتونه، فتوحات. د واکمنۍ پرمهال يې ديني، اخلاقي، علمي او ټولنيز حالت، سياسي، اقتصادي او عسکري نظام. د عثماني خلافت د زوال اسباب او علتونه. د عثماني خلافت له ړنگېدلو وروسته د مسلمانانو حالت.

مقرر کتاب او ماخذونه:	
مقرر کتاب	د لاندي ماخذونو او مراجعو په رڼا کې دې درسي مواد ترتيب شي.
د محصل او استاذ د اضافي معلوماتو او مطالعې لپاره مآخذ او مراجع	<ol style="list-style-type: none"> 1. سيرة ابن هشام، لابن هشام. 2. السيرة النبوية، للشيخ ابو الحسن الندوي. 3. السيرة النبوية، دروس وعبر، شيخ مصطفى السباعي. 4. السيرة النبوية، عرض وقائع وتحليل أحداث، شيخ علي محمد الصلابي. 5. فقه السيرة، شيخ رمضان البوطي. 6. تاريخ الخلفاء للإمام السيوطي. 7. التاريخ الإسلامي لإبراهيم الشريقي. 8. كتب التاريخ الإسلامي، للشيخ علي محمد الصلابي.

د اسلام د اخلاقي نظام مفردات او اونيز پلان

د پوهنتون نوم:	-----
د پوهنځي نوم:	-----
د ډيپارټمنټ نوم:	اسلامي ثقافت
د مضمون کوډ:	SL.IC.0375
د مضمون نوم:	اسلامي ثقافت (د اسلام اخلاقي نظام)
د درسي ساعتونو/ کرډپټونو شمېر:	2 کرډپټ
د مضمون بڼه:	ټول شمول
مخکېنې مضمون:	نه لري
سمسټر:	درېيم

د مضمون لنډه پېژندنه:

د اسلام اخلاقي نظام چې له بده مرغه اوسمهال په اسلامي ټولنو کې بېکه تطبيقي او عملي بڼه لري، د اسلامي ثقافت په نصاب کې د ثقافت له مضامينو څخه درېيم ټول شموله مضمون دی.

دا مضمون د نيکو اخلاقو يا د ناخوښ چلن له مخې د انسان اړيکه له خپل ځان او د ټولني له نورو وگړو سره تر مطالعې لاندې نيسي، د اسلام اخلاقي نظام د نورو ټولو نظامونو لپاره سرچينه ده، له همدې امله رسول الله صلی الله عليه وسلم اسلامي اخلاق په مستقیمه توگه له عقيدې او عبادت سره تړلي دي.

د دې مضمون په لوستلو محصلان د سمسټر په پای کې کولای شي چې د اخلاقو په مفهوم، په فرد او ټولنه کې د غوره او ښو اخلاقو پر اغېزو، د فرد او ټولني د ناوړو اخلاقو په بديو او پایلو، د ناوړه اخلاقو په درملنه، بشپړ معلومات ترلاسه کړي او په پایله کې يې د ناوړه اخلاقو له لاملونو او بديو څخه ليرې او په غوره او ستايلو اخلاقو ځان اراسته او د نورو لپاره غوره نمونه شي.

زده کړه ييزې موخې:

- د اخلاقو د علم له اساساتو او مفاهيمو سره بشپړه بلدتيا، د اسلام د اخلاقي نظام مفهوم، سرچينې، بنسټونه، اصول، ځانگړتياوې او فضيلتونه پېژندل او د عقايدو، عباداتو او معاملاتو سره يې تړاو.
- په سمه توگه د اسلامي اخلاقو پالنه او خپلول يې او له نورو غير اسلامي اخلاقي نظامونو سره يې پرتله.
- د اسلام اخلاقي سرچينو له مخې د مسلمان اخلاقي مسووليتونه پېژندل او اسلامي اخلاقو ته د بلني او خپرواي په لاره کې فعاله ونډه اخيستل.
- د اسلامي اخلاقي ارزښتونو په گټو او اغېزو نقلي او عقلي دلايل وړاندې کول او د بدو اخلاقو د خپلولو پايلې.
- په ناوړه اخلاقو د اخته کېدو لاملونه او د اسلام اخلاقي نظام په رڼا کې يې د درملني لارې چارې پېژندل.

درسي مېتودونه:

لکچرونه وړاندې کول، ازاد بحث او مناقشه، د محصل محوري مېتود له مخې د درسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه.

د مضمون اونيز درسي پلان

اونۍ	موضوع	د اونۍ د درسي ساعتونو شمېر	نظري	علمي
لومړۍ	د اخلاقو لغوي معنا د اخلاقو اصطلاحي تعريف د اخلاقي نظام تعريف د اسلام د اخلاقي نظام مفهوم د اسلامي اخلاقي نظام اهميت او اهداف د اسلامي اخلاقي نظام فلسفه او اساسات د اسلامي اخلاقي نظام مصادر د اسلامي اخلاقي نظام ځانگړتياوې	2	2	•
دوهمه	عقايدو سره د اسلامي اخلاقي نظام تړاو عباداتو سر د اسلامي اخلاقي نظام تړاو معاملاتو سر د اسلامي اخلاقي نظام تړاو د اخلاقو ډولونه اول تقسيم: طبعي او کسبي اخلاق او بېلگې يې دوهم تقسيم: حسنه او سيئه اخلاق او بېلگې يې درېيم تقسيم: فردي او اجتماعي اخلاق او بېلگې يې	2	2	•
درېيمه	د حسنه اخلاقو د خپلولو او له سيئه اخلاقو څخه د ځان ژغورنې لارې چارې د نفس او نفسي غرايزو پېژندنه او کنترول د نفس د مراتبو پېژندنه الف) اماره نفس ب) لوايه نفس ج) مطمئنه نفس له اسلامي اخلاقو څخه د انحراف لاملونه	2	2	•
څلورمه	۳) د نفس تزکيه الف) مشارطه ب) مراقبه ج) محاسبه د) مواخذه د فاسدو ټولنو پېژندنه او د ځان ژغورنه	2	2	•
پنځمه	غوره فردي اخلاق • اخلاص لغوي معنا او اصطلاحي تعريف د اخلاص حکم اخلاص د قرآن کریم او احاديثو په رڼا کې	2	2	•

			اخلاص د آثارو او د علماء کرامو د اقوالو په رڼا کې د اخلاص گټې او د اخلاص د خپلولو لارې چارې توکل، تقوا، تواضع، صبر، شجاعت	
•	2	2	حیاء او عفت، سخاوت، صداقت او امانت، پر وعده وفا، عفو او بخښنه، شفقت او ترحم، محبت	شپږمه
•	2	2	غوره اجتماعي اخلاق عدالت، تسامح، صله رحمې، ایثار او قرباني، احترام او شفقت، احسان او تعاون، مېلمه پالنه، له والدينو سره ښه چلند، د استاذانو احترام، له گاونډيانو سره ښه چلند	اوومه
•	2	2	سینه اخلاق فردی ناوړه اخلاق • ریا او سمعه لغوي معنا او اصطلاحي تعريف د ریا او سمعې حکم ریا او سمعه د قرآن کریم او احادیثو په رڼا کې ریا او سمعه د آثارو او د علماء کرامو د اقوالو په رڼا کې د ریا او سمعې زیانونه او ترې د خلاصون لارې چارې فسق او فجور، عداوت، تکبر، دروغ، غضب، جبن	اتم
•	2	2	بخل، حسد، سوء ظن او بد گمانې، تعصب، اسراف او تبدیر، حب دنیا	نهمه
•	2	2	تملق او چاپلوسی، تجسس، عیب جوېي، استهزاء او تمسخر، ظلم، خیانت او غدر، غیبت، فحشاء	لسمه
•	2	2	• د رسول الله صلی الله علیه وسلم او د راشده خلفاوو د اخلاقو څو بیلگې • د رسول الله صلی الله علیه وسلم د اخلاقو څو بیلگې • د عمر رضی الله عنه د اخلاقو څو بیلگې • د عثمان رضی الله عنه د اخلاقو څو بیلگې • د ابوبکر صدیق د اخلاقو څو بیلگې • د علي کرم الله وجهه د اخلاقو څو بیلگې • ارزونه	یوولسمه

•	2	2	د حاکمانو او چارواکو اسلامي اخلاق اخلاص او تقوی وړتیا او ښه حکومتولي امتیازي سیاسي پوهه	دوولسمه
•	2	2	عدالت، احسان، صداقت، پر وعده وفا	دیارلسمه
•	2	2	نظم او انتظام، شجاعت، صبر او زغم، عفو او بخښنه	څوارلسمه
•	2	2	تواضع او سادګي، عدل او مساوات، کار اهل کار ته سپارل، د مشکلاتو د حل وړتیا درلودل	پنځلسمه
•	2	2	شورا او د انتقاد منل، اصلاح او سمون، لوړه حوصله او همت، د راز ساتل	شپاړسمه

مقرر کتاب او ماخذونه:	
مقرر کتاب	د لاندې ماخذونو او مراجعو په رڼا کې دې درسي مواد ترتیب شي.
د محصل او استاذ د اضافي معلوماتو او مطالعې لپاره ماخذ او مراجع	<ol style="list-style-type: none"> 1. إحياء علوم الدين للإمام الغزالي 2. أخلاق المسلم للشيخ وهبة الزحيلي 3. د اسلامي حاکمانو اخلاق او صفات للشيخ عبدالباقي حقاني 4. تربية الأولاد للشيخ عبدالله ناصح علوان 5. تحفة الدعاة لإصلاح الرعية والرعاة، دعوت و ارشاد جلب جذب کمپسون 6. خلق المسلم للشيخ محمد الغزالي

د اسلام د ټولنيز نظام مفردات او اونيز پلان

د پوهنتون نوم:	-----
د پوهنځي نوم:	-----
د ډيپارټمنټ نوم:	اسلامي ثقافت
د مضمون کوډ:	SL.IC.0376
د مضمون نوم:	اسلامي ثقافت (د اسلام ټولنيز نظام)
د درسي ساعتونو/ کړېدېدونو شمېر:	2 کړېدېد
د مضمون بڼه:	ټول شمول
مخکېنې مضمون:	نه لري
سمسټر:	درېيم

د مضمون لنډه پېژندنه:

د اسلام ټولنيز نظام د اسلامي ثقافت د مضامينو په لړ کې څلورم مضمون دی چې د منطقي تسلسل له مخې په څلورم سمسټر کې تدريسېږي، د هر مسلمان لپاره د دې نظام پېژندل ځکه ضروري دي چې دا نظام د اسلامي ټولنې د افرادو ترمنځ او د اسلامي ټولنې له نورو غير اسلامي ټولنو سره اړيکې د قرآن کریم، احاديثو او اسلامي فقهي له لارښوونو سره سمې تنظيموي.

د یاد مضمون له مطالعې او زده کړې وروسته محصل د اسلام د ټولنيز نظام د مفهوم، اصولو، اساساتو، فرد او کورنۍ جوړونې، د کورنۍ له منځه وړلو په عواملو، مستدل او بشپړ معلومات ترلاسه کوي، چې په پایله کې يې د اسلام د ټولنيز نظام له لارښوونو سره سم د فردي او ټولنيز ژوند اداب مراعاتوي، له ټولنيزو ناخوالو سره مبارزه کوي او د ټولنې په وده کې مسؤولانه فعاله ونډه اخلي.

زده کړه ييزې موخې:

- د اسلام د ټولنيز نظام د اساساتو په اړه بشپړه پوهه ترلاسه کول او هغه ايتونو او احاديث زده کول چې د ټولنې او د ټولنيز ژوند په اړه راغلي دي.
- د اسلام په ټولنيز نظام کې د کورني نظام د جوړښتونو او د اسلامي ټولنيز نظام له اصولو سره د فردي ژوند د جوړښتونو اړيکه پېژندل.
- هغه لارښوونې او دلایل پېژندل چې پر ټولنه حاکم دي او د ناخوښو دودونو او عرفونو تفکيک.
- د کورنيو شخړو لاملونه مشخصول او حل لارې ورته لټول.
- د اسلام له ټولنيز نظام څخه په علمي او اکاډميک ډگر کې د دفاع وړتيا ترلاسه کول او د اسلام له ليد لوري د ټولنيزو ناخوالو سره د مبارزې لارې چارې پېژندل.

د درسي مېتودونه:

لکچرونه وړاندې کول، ازاد بحث او مناقشه، د محصل محوري مېتود له مخې د درسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه.

د مضمون اونيز درسي پلان

اونۍ	موضوع	د اونۍ د درسي ساعتونو شمېر	نظري	علمي
لومړۍ	<p>د ټولنيز نظام تعريف، اهميت او اړتيا.</p> <p>د اسلام د ټولنيز نظام تعريف، اهميت، ارزښت او اړتيا.</p> <p>د اسلام په ځاني او مالي عباداتو کې اجتماعيت</p> <ul style="list-style-type: none"> • لمونځ، زکات، روژه، حج، سياست.... <p>د اسلام د ټولنيز نظام سرچينې.</p> <p>د اسلام د ټولنيز نظام بنسټونه.</p> <p>د اسلام د ټولنيز نظام ځانگړتياوې.</p> <ul style="list-style-type: none"> • الهي وحي، عقیده او ايمان، نیک اخلاق، اخوت، تعاون، ترحم او همدردی، عدالت، مساوات، امر بالمعروف، د قواعدو الزامي والی، نړيوال، کمال او شمول... 	2	2	•
دوهمه	<p>د اسلام د ټولنيز نظام اساسي اصول.</p> <p>ټولنپوهان:</p> <p>۱- لويديځوال ټولنپوهان.</p> <p>۲- مسلمان ټولنپوهان.</p> <p>د اسلام ټولنيز نظام اهداف.</p> <p>د اسلامي ټولني جوړښت د اسلام له ليدلوري.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. د فرد جوړښت 2. د کورنۍ جوړښت 3. د ټولني جوړښت <p>د فرد جوړښت او برخې يې:</p> <ul style="list-style-type: none"> • له خپل رب سره اړيکه <p>ايمان او عقیده</p> <ul style="list-style-type: none"> • له خپل ځان سره اړيکه <p>اخلاق او آداب</p> <ul style="list-style-type: none"> • له ټولني سره اړيکه <p>صله رحمې، ترحم، مرسته، غم شريکي او داسې نور</p> <p>په اسلام کې د فرد جوړونې اصول</p> <ul style="list-style-type: none"> • موحد مسلمان • عالم انسان 	2	2	•

			<ul style="list-style-type: none"> • بنوونکی انسان • متفکر انسان 	
			<p>د کورنۍ جوړښت</p> <p>د کورنۍ مفهوم په اسلامي ټولنه کې او ډولونه يې:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. کوچنۍ کورنۍ 2. متوسطه کورنۍ 3. لويه کورنۍ <p>د کورنۍ مفهوم په غير اسلامي ټولنو کې.</p> <p>د مسلمانې کورنۍ ځانگړتياوې.</p> <p>د مسلمانې کورنۍ د روزنې اصول.</p> <p>د مسلمانې کورنۍ د جوړښت پر وړاندې خنډونه</p>	درېيمه
			<p>د نکاح تعريف</p> <p>د نکاح مشروعيت</p> <p>د نکاح حکم او ډولونه</p> <p>د نکاح ارکان</p> <p>د نکاح شرطونه</p> <p>د زوجينو اهليت</p> <p>د عاقدينو خوښه</p> <p>د ولي موجوديت او اجازه</p> <p>د نکاح آداب</p> <p>د نکاح گټې او حکمتونه</p> <p>د نکاح اهداف</p>	څلورمه
			<p>محرمات او ډولونه يې:</p> <ul style="list-style-type: none"> • نسبي او سبيي. • دائمي او موقت. <p>د مرکې (خطبه) معنی او مفهوم.</p> <p>د مرکې (خطبه) شرعي اصول او آداب.</p> <p>د زوجينو د يو او بل د انتخاب معيارونه.</p> <p>له مرکې (خطبه) وروسته او مخکې تر نکاح له مخطوبې سره د اړيکې حکم</p>	پنځمه
			<p>تعدد الزوجات</p> <p>د نبی کریم صلی الله عليه وسلم د تعدد زوجات حکمتونه.</p>	شپږمه

			<p>د نکاح بېلابېل ډولونه: (موقت، متعه، تحليل، شغار، مسيار، پټه نکاح) د زوجينو حقوق: 1. د خاوند حقوق 2. د مېرمنې حقوق 3. گډ حقوق</p>	
•	2	2	<p>د اولادونو حقوق: لومړۍ: مخکې له پيدايښت 1. د ښې مور انتخاب 2. د ژوند حق ورکول 3. د سلامتيا حق دوهم: له پيدايښت وروسته: 1. اذان او اقامت 2. ښه نوم غوره کول 3. عقيقه 4. ختنه (سنتول) 5. نفقه 6. ښه روزنه 7. واده د والدينو حقوق: 1. احترام 2. خدمت 3. اطاعت 4. د اړتيا پر مهال نفقه ورکول 5. دعا ورته کول او داسې نور</p>	اوومه
•	2	2	<p>د کورنۍ آداب: د کورنۍ د نړېدلو لاملونه او د مشکلاتو حل. د نکاح له منځه تللو اسباب: لومړۍ: طلاق (تعريف، مشروعيت، احکام او ډولونه يې) د طلاق لاملونه 1. عدم قناعت 2. عدم تفاهم 3. عدم تحمل او صبر</p>	اتممه

			<p>د طلاق د مخنيوي لارې چارې عفو او تفاهم</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. نصيحت او سپارښتنه 2. بستره بېلول 3. شرعي تاديپ 4. تحكيم 	
•	2	2	<p>د طلاق ډولونه او احكام يې:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. رجعي 2. بائن 3. مغلظ <p>(سني او بدعي طلاق. حسن او احسن طلاق)</p> <p>دوهم: خلع:</p> <p>د خلع پېژندنه، مشروعيت، حكمتونه، شرطونه، پايلې او د خلع بدل</p> <p>درېيم: تفریق:</p> <p>(د تفریق پېژندنه، لاملونه او احكام يې)</p> <p>(د ايلاء، ظهار او لعان پېژندنه او اړوند احكام يې)</p> <p>د مېرمنې عدت، مشروعيت، حكمت، ډولونه او اړوند احكام يې.</p> <p>د اسلام له نظره تحديد نسل حدود، شرطونه او احكام يې.</p>	نهمه
•	2	2	<p>د اسلام په اجتماعي نظام كې د ټولني جوړونه</p> <p>د اسلامي ټولنيز نظام د رامنځته كولو لارې چارې</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. توحيد ته بلنه 2. اجتماعي عباداتو ته هڅونه 3. په ټولو برخو كې د دين حاكميت 4. په اجتماعي ډول په كارونو كې گډون 5. متقابل مسؤوليت 6. ټولنيز چلند ته پاملرنه 7. راكړه وركړه (تعاملات) 8. د جزايي قوانينو وضع كول. <p>د اسلام په ټولنيز نظام كې د وحدت د رامنځته كولو لارې چارې:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. پر خلكو نيك گومان. 	لسمه

			<p>2. له خلکو سره ښه وينا او اخلاق.</p> <p>3. ښه چلند او عدالت.</p> <p>4. عفو او بخښنه.</p> <p>5. صله رحمي.</p> <p>6. له يو بل سره لیده کاته.</p> <p>7. له گاونډي سره ښه چلند.</p>	
	2	2	<p>د ټولنې په اصلاح کې د فرد مسؤولیت</p> <p>د انساني کرامت رعایت</p> <p>ټولنيز آداب</p> <p>د اجازې او ليدنې آداب</p> <p>د سلام آداب</p> <p>د مجلس آداب</p> <p>د خبرو کولو او اورېدلو آداب</p> <p>د معاشرت آداب</p> <p>د مسجد آداب</p> <p>د علم د مجلس آداب</p> <p>د خوراک او څښاک آداب</p> <p>د خوب آداب</p> <p>د کالو اغوستلو آداب</p> <p>د مېلمستيا آداب</p> <p>د ناروغ پوښتنې آداب</p> <p>د لارې آداب</p> <p>د سفر آداب</p>	يوولسمه
	2	2	<p>په اسلامي ټولنه کې د بې نظمۍ او انحراف لاملونه</p> <ul style="list-style-type: none"> • سيکولريزم. • لېبراليزم. • نشنليزم. • استشراق. • تنصير. <p>او د داسې نورو انحرافاتو پېژندنه او د ترويج د مخنيوي لارې چارې.</p>	دوولسمه
	2	2	<ul style="list-style-type: none"> • د حجاب تعريف، او اهميت. • د حجاب حکمتونه، گټې او حکم يې. 	ديارلسمه

			<ul style="list-style-type: none"> • د بې حجابۍ، ديني او دنيوي اضرار او مفسد بې. • تعليمي او تحصيلي چاپيريال کې د اختلاط او بې حجابۍ مفسد او اضرار. • ديني او دنيوي تاوانونه. • په ادارو کې د نارينه او ښځينه اختلاط مفسد او اضرار بې. 	
•	2	2	<p>اخلاقي انحرافات. اختلاط او د هغې مفسد. فحشاء او عرياني. خيانت او ډولونه بې. غلا، حکم او ضرورونه بې. رشوت او اداري فساد او د مخنيوي لارې چارې بې.</p>	خوار لسمه
•	2	2	<p>مسکرات او مخدرات او د پېر او پلور حکم او زيانونه بې. سود، غرر، قمار، حکم او زيانونه بې. غيبت، تهمت، تعريف، گناه او حکم بې. موسيقي او رقص او د حرمت دلائل بې. د موسيقي د حرمت فلسفه او زيانونه بې. پر ټولنه د موسيقي ناوړه اغېزې</p>	پنځلسمه
•	2	2	<p>د معاصرو توکو څخه ناسمه استفاده (انټرنټ، ټولنيزي شبکې، تلويزيون او موبايل)</p>	شپاړسمه

مقرر کتاب او ماخذونه:	
مقرر کتاب	د لاندي ماخذونو او مراجعو په رڼا کې دې درسي مواد ترتيب شي.
<p>د محصل او استاذ د اضافي معلوماتو او مطالعې لپاره مآخذ او مراجع</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. الهداية، للإمام أبي الحسن علي بن أبي بكر المرغيناني. 2. حجة الله البالغة، لشيخ ولي الله الدهلوي. 3. ماذا خسر العالم بانحطاط المسلمين، للشيخ أبي الحسن علي الندوي. 4. البحر الرائق، لابن نجيم الحنفي. 5. فقه الأسرة، لوهبة الزحيلي. 6. التكافل الاجتماعي في الإسلام، لمصطفى السباعي. 7. تربية الأولاد في الإسلام، لعبدالله ناصح علوان.

د فكري پوهنې مفردات او اونيز پلان

د پوهنتون نوم:	-----
د پوهنځي نوم:	-----
د ډيپارټمنټ نوم:	اسلامي ثقافت
د مضمون کوډ:	SL.IC.0477
د مضمون نوم:	اسلامي ثقافت (فكري پوهنه)
د درسي ساعتونو/ کړېدپونو شمېر:	2 کړېدپت
د مضمون بڼه:	ټول شمول
مخکېنې مضمون:	نه لري
سمسټر:	څلورم

د مضمون لنډه پېژندنه

دغه مضمون يو له هغو مهمو او ټول شموله مضامينو څخه دی چې په ترڅ کې يې د فكري پوهنې اړوند ځينې مهم موضوعات لکه د ياد مضمون د تاريخ په اوږدو کې له بېلابېلو پړاوونو څخه تېرېدل، د فكري او پوځي جگړې ترمنځ توپير، د غرب فكري سرچينې، ځانگړنې يې، د فكري جگړو د وسايلو لکه صليبي جگړو، استعمار، د هغو موخې او د صليبيانو د ناکامېدو لاملونه، استشراف، د هغو ډولونه، سيکولرېزم او اسلامي نړۍ ته يې راتگ، دايعان او موخې يې، همدارنگه تنصير، د هغو حقيقت، تاريخي مخينه، وسايل، موخې او د هغو د مخنيوي لارې په گوته کيږي، همدارنگه ځينې نور مهم مسايل لکه له نړيوالتوب، د هغو له ډولونو سره د محصلانو اشنا کول دي، او په پايله کې بيا د اسلامي فکر بنسټيزې سرچينې، ځانگړنې، نړۍ ته يې لاسته راوړنې، همدارنگه د دښمن نيمگړتياوې او دېته ورته نورې مهمې مسئلې بيانېږي.

د دې مضمون په مطالعه او لوستلو محصلان د سمسټر په پای کې کولای شي چې د غرب له فكري جگړو او د اسلام او مسلمانانو پر خلاف د هغوی له دسيسو څخه ځان خوندي کړي او په اکاډميکه، منطقي او مستدله توگه له خپلو اسلامي افکارو او ارزښتونو څخه د دفاع کولو جوگه شي.

زده کړه ييزې موخې:

- د شرعي نصوصو په رڼا کې محصلانو ته د اسلامي فکر په اړه بشپړ معلومات ورکول او روزل يې.
- په اکاډميکه، منطقي او مستدله توگه له خپلو اسلامي افکارو او ارزښتونو څخه دفاع کول.
- د فزيکي او فكري جگړې ترمنځ محصلانو ته توپيرونه په گوته کول او د فكري جگړې له خطرناکو اغېزو څخه يې خبرول.
- اسلامي ټولني ته د ناوړه او ناسمو افکارو د واردېدو مخنيوی او د مقابلي لارې چارې يې په گوته کول.

درسي مېتودونه:

لکچرونه وړاندې کول، ازاد بحث او مناقشه، د محصل محوري مېتود له مخې د درسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه.

د مضمون اونيز درسي پلان

اونۍ	موضوع	د اونۍ د درسي ساعتونو شمېر	نظري	علمي
لومړۍ	د فكري پوهنې تعريف، اهميت، موضوع، غرض او اهداف. مصادر، اساسات او ځانگړتياوې • فكري جگړه د فكري جگړې تعريف، تاريخ	2	2	•
دوهمه	• د فكري جگړې اهداف: 1. لويديځو ولسونو ته د اسلامي دعوت د رسيدو مخنيوي. 2. د لويديځو ولسونو په منځ کې اسلام بدنامول. 3. د اسلامي امت تېر تاريخ بدنامول. 4. په نړۍ کې اسلام او مسلمان ولسونه په بېلابېلو پلمو بدنامول. 5. مسلمانان په خپلو منځو کې په فزيکي او فكري جگړو بوختول. 6. مسلمانان د هغوی د راتلونکي په باب مشکوک ساتل. 7. په نړيواله کچه د اسلامي امت په حيث د مسلمانانو نړيوال تشخص ته صدمه رسول. 8. په اسلامي هېوادونو کې خپل لاسپوڅي د واک او ځواک پر گدی کښېدل. 9. نړيوال اسلامي خوځښتونه بدنامول.	2	2	•
درېيمه	• د فكري جگړې وسايل: 1. غربي فرهنگ ترويجول. 2. علمانيت (secularism) ترويجول. 3. په کاذب او مصنوعي ډول قيادتونه رامنځته کول. 4. له تعليمي او تحصيلي نصابونو څخه هغه مواد لرې کول چې د دښمن توطيې افشا کوي. 5. ميډيا او رسنۍ تر خپل واک لاندې راوستل.	2	2	•
څلورمه	د اسلامي نړۍ پېژندنه د اسلامي نړۍ اهميت ستراتيژيک موقعيت اسلامي نړۍ د دريو لويو وچو (اسيا، افريقا او اروپا) زړه. هغه بحرونه، کانالونه، خليجونه او سيندونه چې اسلامي نړۍ پرې مستقيم اغېز لري او گټه ترې اخلي.	2	2	•
پنځمه	د اسلامي نړۍ شتمنۍ:	2	2	•

			<p>1. کرهنيزي (زراعتي) شتمنی.</p> <p>2. په نړيواله کچه اقليمي امتياز.</p> <p>3. حيواني شتمنی.</p> <p>4. بحري شتمنی.</p> <p>5. معدني شتمنی.</p> <p>6. صنعتي شتمنی.</p> <p>اسلامي نړۍ د نړيوال سفري (بري، بحري او جوي) کربنو مرکز.</p>	
•	2	2	<p>د اسلامي نړۍ د شاته پاتې کېدو اسباب او لاملونه داخلي لاملونه:</p> <p>1. په ډلو او حزبونو د مسلمانانو وېش.</p> <p>2. په بې ځايه بحثونو او مناظرو مسلمانان اخته کول.</p> <p>3. له يوه څخه د ډېرو واکمنانو شتون.</p>	شپږمه
•	2	2	<p>خارجي لاملونه:</p> <p>1. د مغولو يرغل.</p> <p>2. صليبي جگړې.</p> <p>3. اروپايي استعمار.</p> <p>4. صهيوني تحريک.</p> <p>5. د کمونيزم يرغل.</p>	اوومه
•	2	2	<p>د داخلي او خارجي گواښونو ناوړه عواقب:</p> <p>د اسلامي شريعت نه تطبيقول.</p> <p>د عثماني خلافت سقوط.</p> <p>د وضعي قوانينو د تطبيق پيلامه.</p> <p>په اسلامي هېوادونو د فرانسې، انگلستان او ايټاليې پراخ استعماري يرغل:</p> <p>د فرانسوي استعمار لاندې هېوادونه:</p> <p>الجزائر (۱۸۳۰ م)</p> <p>تونس (۱۸۸۱ م)</p> <p>مراکش (۱۹۲۱ م)</p> <p>سنگال (۱۸۸۲ م)</p>	اتممه

•	2	2	د انگلیسي استعمار لاندې هېوادونه: هندوستان (۱۸۵۷ م) مصر (۱۸۸۲ م) عراق (۱۹۱۴ م) فلسطین او اردن (۱۹۱۸ م) سوډان (۱۸۹۸ م) نایجیریا (۱۸۵۱ م)	نهمه
•	2	2	د ایټالیا تر استعمار لاندې هېوادونه: صومالیا او اتریا (۱۸۸۷ م) لیبیا (۱۹۱۱ م) د شوروي اتحاد د استعمار لاندې هېوادونه: د منځنۍ اسیا هېوادونه اروپایي هېوادونه	لسمه
•	2	2	د اسلامي نړۍ معاصر وضعیت: فکري وضعیت: لومړۍ مرحله : صلیبي جگړه (CRUSADE WARS). د صلیبي جگړو تاریخ او اهداف دوهمه مرحله : استعمار (COLONIZATION) . د استعمار تگلارې او اهداف	یوولسمه
•	2	2	درېیمه مرحله: استشراق (ختیځ پوهنه – (ORIENTALISM). د استشراق تاریخ، ډولونه، تگلارې، اهداف او وسایل. د استشراق موضوعات او د مخنیوي لارې یې. څلورمه مرحله : تنصیري خوځښتونه (CHRISTIANISM). د تنصیر تاریخ، اهداف او وسایل. د تنصیر د مخنیوي لارې.	دولسمه
•	2	2	ټولنیز وضعیت: د ښځو غرب ډوله آزادي: 1. د حجاب له منځه وړل. 2. د تعدد الزوجات اصل له منځه وړل. 3. د ښځینه وو او نارینه وو ترمنځ اختلاط.	دیارلسمه

			<p>4. د مساوات او پرمختګ په پلمه له کوره د مسلمانې بنځې ایستل.</p> <p>5. د مسلمانو کورنیو جوړښت له منځه وړل.</p>	
	2	2	<p>• سیاسي وضعیت:</p> <p>1. د نړۍ قیادت له لاسه ورکول.</p> <p>2. دین او سیاست بېلول.</p> <p>(علمانیت، SECULARISM)</p> <p>3. د دینمن لخوا قومي، حزبي، ژبني، سمي او الحادي تعصبات او نظریات ترویجول.</p>	څوارلسمه
	2	2	<p>• اقتصادي وضعیت:</p> <p>1. د استعمار لخوا د مسلمانانو پر شتمنیو ولکه.</p> <p>2. د مسلمانانو خارجي تجارت د استعمار په انحصار کې.</p> <p>3. د اسلامي هېوادونو تولیدات شندول.</p> <p>4. سود، احتکار او مالي فساد ترویجول.</p> <p>5. د مسلمانانو شتمنی په محدودو لاسونو کې انحصارول.</p> <p>6. د اقتصادي فشارونو له لارې مسلمانان له خپلو دیني او ملي ارزښتونو څخه په شا کول.</p>	پنځلسمه
	2	2	<p>تعلیمي او تقنیني وضعیت:</p> <p>د اسلامي تعلیمي نظام پرځای وضعي تعلیمي نظامونه ترویجول.</p> <p>د شرعي قوانینو پرځای وضعي قوانین ترویجول.</p>	شپاړسمه

مقرر کتاب او ماخذونه:	
مقرر کتاب	د لاندې ماخذونو او مراجعو په رڼا کې دې درسي مواد ترتیب شي.
<p>د محصل او استاذ د اضافي معلوماتو او مطالعې لپاره مآخذ او مراجع</p>	<p>1. ماذا خسر العالم بانحطاط المسلمین، للشيخ أبي الحسن علي الندوي.</p> <p>2. رجال الفكر والدعوة، للشيخ أبي الحسن علي الندوي.</p> <p>3. الاتجاهات الفكرية المعاصرة، على محمد جريشه دار الوفاء</p> <p>4. أساليب الغزو الفكري، على محمد جريشه دار الوفاء</p> <p>5. الحركة الفكرية ضد الاسلام، برکات عبدالفتاح دويدار</p> <p>6. مفتریات على الاسلام، احمد محمد جمال</p>

د ادیان او مذاهب مفردات او اونیز پلان

د پوهنتون نوم:	-----
د پوهنځي نوم:	-----
د ډیپارټمنټ نوم:	اسلامي ثقافت
د مضمون کوډ:	SL.IC.0478
د مضمون نوم:	اسلامي ثقافت (اديان او مذاهب)
د درسي ساعتونو/ کړېدونو شمېر:	1 کړېدون
د مضمون بڼه:	ټول شمول
مخکېنی مضمون:	نه لري
سمستر:	خلورم

د مضمون لنډه پېژندنه:

اديان او مذاهب د ټول شموله مضامينو په لړ کې يو مهم مضمون دی، چې په کې د الهي او وضعي ادیانو په اړه هر اړخيز معلومات په داسې ډول وړاندې کېږي چې د بېلابېلو معتقداتو په اړه د هر دين ليد لوری او لنډ اعتقادي اصول بيانېږي، همدارنگه د ديني مراسمو، شعایرو او نېکیو او بديو په اړه بحثونه کېږي، له مرگ وروسته د بيا را ژوندي کولو په اړه د هر دين ليد لوری بيانېږي، ترڅو د اسماني ادیانو او وضعي ادیانو ترمنځ د توپير په اړه محصلان بشپړه معلومات ترلاسه کړي.

همدارنگه په یاد مضمون کې د بېلابېلو حق او باطل ډلو او مسلکونو اړوند معلومات، کلي اصول، بنسټونه او سرچينې يې بيانېږي، د اړتيا پر مهال د باطلو مقابله او د راپورته کړيو پوښتنو ځوابول او د حقو ډلو په اړه د دلایلو په رڼا کې خلکو ته قناعت ورکول د یاد مضمون مهمه موخه ده، نو اړینه ده چې هر محصل خپل دين ته د بلنې په ډگر کې پر قانع کوونکو دلایلو سمبال او د ښو او بدو ترمنځ توپير کوونکی وي.

د یاد مضمون له مطالعې او زده کړې وروسته محصل د اسماني او وضعي ادیانو او مذاهبو د مراسمو او شعایرو په اړه باوري او بشپړ معلومات ترلاسه کوي، چې په پایله کې يې د ادیانو او مذاهبو په اړه ليد لوری روښانه کېږي او د خپل دين او مذهب حقانيت ورته څرگندېږي.

زده کړه ييزې موخې:

- د نړۍ د آسماني او وضعي ادیانو له اعتقادي اصولو سره د محصلانو اشنا کول.
- د ادیانو د مطالعې په پایله کې د اسلام سپېڅلي دين حقانيت څرگندول،
- د باطلو ادیانو، فرقو او مذاهبو پېژندل، له اضرارو څخه يې ځان خوندي کول او شکوکو او شبهاتو ته يې په مستدله او علمي توگه ځوابونه موندل.
- د دعوت او بلنې په ډگر کې د ادیانو او مذاهبو په اړه کافي معلومات ترلاسه کول، او د اسلام د سپېڅلي دين د دفاع او بلنې په لار کې ترې گټه اخیستل.

تدریسي مېتودونه:

لکچرونه وړاندې کول، ازاد بحث او مناقشه، د محصل محوري مېتود له مخې د درسي عنوان اړوند پوښتنې ځوابول.

د مضمون اونيز درسي پلان

اونۍ	موضوع	د اونۍ د درسي ساعتونو شمېر	نظري	علمي
لومړۍ	د دين لغوي معنا. د دين اصطلاحي تعريف. د دين اهميت او اړتيا. د دين ډولونه: ✓ اسماني اديان. ✓ غير اسماني اديان. ✓ د دين، مسلک، مذهب او منهج ترمنځ توپير.	1	1	•
دوهم	الهي اديان: اسلام د الهي اديانو په لړ کې د وروستني کامل دين په توگه: ✓ د اسلام پېژندنه. ✓ د اسلام د حقانيت، کمال او شموليت دلایل. ✓ د اسلام د سپېڅلي دين ځانگړتياوې. ✓ د شريعت، طريقت او مذهب ترمنځ اړيکه او مشهوره کلامي، فقهي او تصوفي فرقي، مذاهب او طريقي.	1	1	•
درېيمه	اسماني تحريف شوي او منسوخ اديان په پخوانۍ او معاصره بڼه: يهوديت: ✓ تعريف. ✓ تاسيس او مهم شخصيتونه، او معاصرې فرقي يې. ✓ کتابونه، افکار او عقايد يې. ✓ د يهوديت د تحريف، منسوخيت او بطلان دلایل. ✓ د خپرېدو او اغېز ځايونه يې.	1	1	•
څلورمه	نصرانيت (مسيحيت) ✓ تعريف. ✓ تاسيس او مهم شخصيتونه، او معاصرې فرقي يې. ✓ کتابونه، افکار او عقايد يې. ✓ د مسيحيت د تحريف، منسوخيت او بطلان دلایل. ✓ د خپرېدو او اغېز ځايونه يې.	1	1	•
پنځمه	الصائبة: ✓ تعريف. ✓ تاسيس او مهم شخصيتونه او معاصرې فرقي يې. ✓ افکار او عقايد يې. ✓ د خپرېدو او اغېز ځايونه يې.	1	1	•
شپږمه	د غير اسماني شرقي اديانو تعريف: ✓ د زردشتيت تعريف.	1	1	•

			<ul style="list-style-type: none"> ✓ تاسيس او مهم شخصيتونه يې. ✓ کتابونه، افکار او عقايد يې. ✓ د خپرېدو او اغېز ځايونه يې. 	
•	1	1	<ul style="list-style-type: none"> ✓ د هندوايزم تعريف. ✓ تاسيس او مهم شخصيتونه يې. ✓ کتابونه، افکار او عقايد يې. ✓ د خپرېدو او اغېز ځايونه يې. 	اوومه
•	1	1	<ul style="list-style-type: none"> ✓ د بودايزم تعريف. ✓ تاسيس او مهم شخصيتونه يې. ✓ کتابونه، افکار او عقايد يې. ✓ د خپرېدو او اغېز ځايونه يې. 	اتمه
•	1	1	<ul style="list-style-type: none"> ✓ د کنفوشييزم تعريف. ✓ تاسيس او مهم شخصيتونه يې. ✓ کتابونه، افکار او عقايد يې. ✓ د خپرېدو او اغېز ځايونه يې، ✓ د شنتوايزم تعريف. ✓ تاسيس او مهم شخصيتونه يې. ✓ کتابونه، افکار او عقايد يې. ✓ د خپرېدو او اغېز ځايونه يې. 	نهمه
•	1	1	<p>ځينې مشهورې فرقې:</p> <p>نصيريه، قرامطه، دروز، اسماعيليه او آغاخانيه فرقې.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ تعريفونه يې. ✓ تاسيس او مهم شخصيتونه يې. ✓ افکار او عقايد يې. ✓ د خپرېدو او اغېز ځايونه يې. 	لسمه
•	1	1	<p>د بهائيت، قاديانيت او پروبزيت فرقې:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ تعريفونه يې. ✓ تاسيس او مهم شخصيتونه يې. ✓ افکار او عقايد يې. ✓ د خپرېدو او اغېز ځايونه يې. 	يوولسمه
•	1	1	<p>ځينې مهم معاصر فکري، اقتصادي، سياسي او ټولنيز نظامونه</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ د کمونيزم (الشيوعية) او سوشيايزم (الاشتراکيه) تعريف. ✓ تاسيس او مهم شخصيتونه يې. ✓ افکار، عقايد او اصول يې. ✓ د خپرېدو او اغېز ځايونه يې. ✓ نيمگړتياوې او د بطلان دلايل يې. 	دوولسمه

•	1	1	✓ د کاپیتالیزم (الرأسمالية) تعريف. ✓ تاسيس او مهم شخصيتونه يې. ✓ افکار، عقايد او اصول يې. ✓ د خپرېدو او اغېز ځايونه يې. ✓ نيمگړتياوې او د بطلان دلايل يې.	ديارلسمه
•	1	1	د سيکولريزم تعريف. ✓ تاسيس او مهم شخصيتونه يې. ✓ افکار، عقايد او اصول يې. ✓ د خپرېدو او اغېز ځايونه يې. ✓ نيمگړتياوې او د بطلان دلايل يې. التغريب (غرب گرايي) د تغريب مفهوم، اهداف او ډگرونه او مخنيوی يې.	څوارلسمه
•	1	1	نړيوالتوب، مفهوم، ډولونه او ډگرونه يې. • سياسي. • اقتصادي. • فرهنگي. • اجتماعي. د بشريت او اسلام ضد فتنه: توحيد او تقريب الأديان.	پنځلسمه
•	1	1	اسلام او جديديت: ✓ پېژندنه. ✓ اړتيا، اغېزې او نيمگړتياوې يې.	شپاړلسمه

مقرر کتاب او ماخذونه	
مقرر کتاب	د لاندې ماخذونو او مراجعو په رڼا کې دې درسي مواد ترتيب شي.
د محصل او استاذ د اضافي معلوماتو او مطالعې لپاره ماخذ او مراجع	1. الملل والنحل للعلامة محمد بن عبد الكريم الشهرستاني. 2. إظهار الحق للشيخ محمد رحمة الله الكيرانوي. 3. ما هي النصرانية؟ مفتي محمد تقي العثماني 4. الموسوعة الميسرة في الأديان والمذاهب المعاصرة، الندوة العالمية للشباب الإسلام]. 5. الاتجاهات الفكرية المعاصرة للشيخ علي محمد جريشة. 6. المستشرقون والإسلام للدكتور مصطفى السباعي.

د اسلام د سياسي نظام مفردات او اونيز پلان

د پوهنتون نوم:	-----
د پوهنځي نوم:	-----
د ډيپارټمنټ نوم:	اسلامي ثقافت
د مضمون کوډ:	SL.IC.0579
د مضمون نوم:	اسلامي ثقافت (د اسلام سياسي نظام)
د درسي ساعتونو/ کرډپټونو شمېر:	2 کرډپټ
د مضمون بڼه:	ټول شمول
مخکېنې مضمون:	نه لري
سمسټر:	پنځم

د مضمون لنډه پېژندنه:

د اسلام سياسي نظام يو له هغو نظامونو څخه دی چې په اړه يې نن ورځ تر ټولو زياتې شېبې شتون لري او له ډېرو بريدونو سره مخ دی، تردې چې د ځينو بې خبرو مسلمانانو ترمنځ د دې پوچې نظريې د خپرېدو لامل شوی دی چې وايي سياست له دين څخه جلا دی.

دا نظام چې په پنځم سمسټر کې تدریسېږي په ترڅ کې يې محصلان د سمسټر په پای کې د دين او سياست د اړیکې په اړه د اثبات دلایلو، د اسلام د سياسي نظام اصولو، اساساتو، جوړښتونو او اهدافو په اړه مستدل او کلي معلومات ترلاسه کوي او په پایله کې يې محصل پوهیږي چې په اسلام کې دولت څنگه جوړېږي؟ د اسلامي واکمن حقوق او وظايف څه دي؟ د رعیت مکلفیتونه څه دي؟ څرنگه اسلامي دولت له نورو دولتونو سره خپلې اړیکې رغوي؟ همدراز په اسلام کې د سولې او جگړې ارزښت او دا چې اسلام څرنگه سوله تامینوي، د سولې بېلابېل ډولونه او د نړۍ له ټولو هېوادونو سره څرنگه سوله او په کومو شروطو او موخو رامنځته کېدای شي.

زده کړه بيزې موخې:

- د سياست له مفهوم او په اسلامي سياست کې د اسلام د سياسي نظام له نظريې سره اشنایي، د اسلام د سياسي نظام د بنسټونو پېژندنه او د اسلامي واکمن او د رعیت حقوق او وجايب پېژندل.
- د شرعي او عقلي سرچينو له مخې دين سره د سياست اړیکه، په اسلام کې د سياست او د دين د جلاوالي لاملونه پېژندل او ترديد يې.
- د اسلام د سياسي نظام سرچينې پېژندل، د دولت تشکیلوونکې قوې او د هرې يوې صلاحیتونه، او د اسلام په سياسي نظام کې د شورا ارزښت پېژندل.
- د ټولنيز عدالت د تامین اصول، له نامسلمانانو سره چلن او د اسلامي دولت له نورو غير اسلامي دولتونو سره د سولې او جنگ په حالتونو کې اړیکې پېژندل.

د درسي مېتودونه:

لکچرونه وړاندې کول، ازاد بحث او مناقشه، د محصل محوري مېتود له مخې د درسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه.

د مضمون اونيز درسي پلان

اونی	موضوع	د اونۍ د درسي ساعتونو شمېر	نظري	علمي
لومړۍ	<ul style="list-style-type: none"> د سياسي نظام مفهوم. ۱- د سياسي نظام تعريف . ۲- اهميت او تاريخ. ۳- د شرعي سياست تعريف، موضوع، غرض، مشروعيت، شرعي حکم، اهميت. ۴- د اسلام او سياست ترمنځ تړاو او په اسلام کې د سياست ځای. ۵- له دين سره يې د تلازم دلايل او له دين څخه يې د جلاوالي لاملونه او پايلې. ۶- د شرعي او وضعي سياست مقايسه او پرتله. ۷- د اصطلاحاتو پېژندنه: ايمان، دين، شريعت، فقه، حقوق، او قانون. 	2	2	•
دوهمه	<p>د سياسي افکارو تاريخ او ليد لوری:</p> <ol style="list-style-type: none"> ۱- د نامسلمانو له نظره د سياسي افکارو تاريخ او ليد لوری. ۲- فطري حالت. ۳- د ټولنيز تړون نظريه. ۴- د ځواک نظريه. ۵- د پلارواکۍ نظريه. ۶- د الهي اصل نظريه. ۷- د مسلمانانو له نظره د سياسي افکارو تاريخ او ليد لوری. ۸- وحي، الهي حاکميت او خلافت. 	2	2	•
درېيمه	<p>د نړۍ بېلابېل عمده سياسي نظامونه.</p> <ol style="list-style-type: none"> ۱- شاهي Monarchy. ۲- اشراف واکي "Aristocracy". ۳- ديکتاتوري Dictatorship. ۴- ډيموکراسي Democracy. ۵- جمهوريت Republic. 	2	2	•
څلورمه	<ul style="list-style-type: none"> • جمهوريت او ډيموکراسي. ۱- د ډيموکراسۍ تعريف. ۲- فلسفه او فکري بنسټونه يې. ۳- د ډيموکراسۍ د منځته کېدو تاريخي لاملونه. ۴- د ډيموکراسۍ له اغېزې جوړې شوې ادارې: (1) سياسي گوندونه. 	2	2	•

			<p>2) ټاکنې. 3) مقننه. 4) اساسي قانون. 5- د جمهوریت او ډیموکراسۍ نقد او پرتله.</p>	
•	2	2	<p>-د اسلام د سیاسي نظام سرچینې. 1) اصلي او اتفاقي سرچینې. 2) فرعي او اختلافي سرچینې. ۲- د اسلام د سیاسي نظام بنسټونه. ۳- د اسلام د سیاسي نظام اهداف.</p>	پنځمه
•	2	2	<p>۱- د اسلام د سیاسي نظام ځانګړتیاوې. ۲- د اسلام د سیاسي نظام اساسي اصول. ۳- د اسلام د سیاسي نظام شرطونه.</p>	شپږمه
•	2	2	<p>۱- د دولت تعریف، اهمیت، تاریخ، د رامنځته کېدو لاملونه او بېلابېلې نظریې او د تشکیل عناصر یې. ۲- د اسلام په سیاسي نظام کې د دولت تعریف، اهمیت، تاریخ د دولت بنسټیز عناصر او ارکان. ۳- د حکومت تعریف، مشروعیت او د مشروعیت منابع.</p>	اوومه
•	2	2	<p>۱- د اسلام په سیاسي نظام کې د دولت مشر نومونه، القاب او شرعي حیثیت یې. ۲- د دولت د مشر شروط او مواصفات. ۳- د امیر د ټاکلو شرعي حکم. ۴- د امیر د ټاکلو طریقې: • بیعت: 1) د بیعت تعریف. 2) د بیعت مشروعیت. 3) د بیعت حکم. 4) د بیعت ډولونه. • شورا (اهل حل او عقد) • استخلاف: 1) د استخلاف تعریف. 2) د استخلاف مشروعیت. 3) د استخلاف ډولونه. 4) د استخلاف شرعي حکم. 5) د استخلاف او ولیعهدۍ ترمنځ فرق. • استیلاء: 1) د استیلاء تعریف. 2) د استیلاء ډولونه.</p>	اتمه

			<p>3) د استیلاء شرعي حکم.</p> <p>۵- د شرعي او وضعي ټاکنيز نظام ترمنځ فرق او پرتله.</p>	
•	2	2	<p>په اسلامي نظام کې د امام او رعیت حقوق او وجایب.</p> <p>په اسلام کې د حقوقو او وجایبو اصول او اساسات.</p> <p>• د امام حقوق:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) اطاعت. 2) نصیحت. 3) مرسته. 4) درناوی. 5) له بیت المال څخه یې لگښت. 6) دعاء <p>د امام او اسلامي حکومت وجایب او مسؤلیتونه:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) له شرعي اصولو سره سم د دولت چارې اداره کول. 2) دولتي منصوبونو ته امین او وړ افراد ټاکل. 3) د دین ساتل او شریعت حاکمول. 4) حدود قایمول. 5) عبادات قایمول. 6) زکات راټولول او بیت المال تنظیمول. 7) عدل او انصاف پلي کول. 8) په نیکیو امر او له بدیو منع کول. 9) امنیت تامینول. 10) د رعیت حقوق تامینول. 11) د دولت له حریم څخه دفاع. 	نهمه
•	2	2	<p>• وزیران او والیان.</p> <p>۱- د وزیر تعریف، د وزیرانو ډولونه، د تفویض وزیر، د تنفیذ وزیر.</p> <p>۲- د وزیرانو شروط او صفات او د ټاکلو طریقه او عزل یې.</p> <p>۳- د وزیرانو صلاحیتونه او مسؤلیتونه.</p> <p>۴- د والي تعریف، شروط او صفات، د ټاکلو طریقه او عزل.</p> <p>صلاحیتونه او مسؤلیتونه.</p> <p>۵- د امام عزل، د عزل اسباب، د عزل صلاحیت او طریقی.</p> <p>۶- د اسلامي نظام پر خلاف بغاوت او احکام یې.</p>	لسمه
•	2	2	<p>• مقننه قوه.</p> <p>د مقننه قوې تعریف، اهمیت او تاریخ.</p>	یوولسمه

			<p>د اسلام په سياسي نظام کې د قانون جوړونې اصول او اساسات.</p> <p>په اسلام کې د قانون جوړونې حدود، ساحه او مجال.</p> <ul style="list-style-type: none"> • شورا: <ol style="list-style-type: none"> 1. د شورا تعريف. 2. د شورا نومونه. 3. د شورا ډولونه. 4. ملزمه شورا. 5. معلمه شورا. 6. سياسي شورا. 7. تقنيني شورا. 8. د شورا مشروعيت. 9. د شورا حکم. 	
•	2	2	<p>د شورا د غړو تعداد، شروط او صفات.</p> <p>د شورا د غړو د انتخاب طريقه.</p> <p>د شورا صلاحيتونه او مسؤليتونه.</p> <p>د غړو د انتخاب او عزل صلاحيت.</p> <p>د اسلام په سياسي نظام کې مقننه قوه او له نورو معاصرو مقننه قوو سره يې مقارنه.</p>	دولسمه
•	2	2	<ul style="list-style-type: none"> • قضائيه قوه. <ol style="list-style-type: none"> ۱- د قضائيه قوې تعريف او اهميت. ۲- د اسلام په سياسي نظام کې د قضائيه قوې تعريف، اهميت او تاريخ. ۳- د قضائيه قوې مشروعيت، شرعي حکم او فضيلت. 	ديارلسمه
•	2	2	<ol style="list-style-type: none"> ۱- د قضائيه قوې اصول، اساسات او خپلواکي. ۲- د قاضي شروط، صفات، اداب، صلاحيتونه او مسؤليتونه. ۳- د اسلام په سياسي نظام کې قضائيه قوه او له نورو معاصرو قضائيه قوو سره يې پرتله. 	خوارلسمه
•	2	2	<ul style="list-style-type: none"> • نړيوالي اړيکې. <ol style="list-style-type: none"> ۱- له نورو اسلامي هېوادونو سره د اسلامي هېواد د اړيکو شرعي اصول. ۲- د غير اسلامي هېوادونو سره د اسلامي هېواد د اړيکو شرعي اصول. ۳- د غير اسلامي هېوادونو ډولونه: <ol style="list-style-type: none"> 1. دار الحرب. 2. دار الأمن. 	پنځلسمه

			<p>۴- د جنگ په حالت کې له غیر اسلامي هېوادونو سره د اړیکو اصول او حدود یې.</p> <p>۵- موالات</p> <p>۶- د جهاد مشروعیت، شرعي حکم، فضیلت، حکمت او اداب یې.</p>	
•	2	2	<p>۱- د سولې په حالت کې د اړیکو اصول او حدود.</p> <p>۲- د سولې او تړونونو اصول او شروط.</p> <p>۳- په اسلام کې د انساني اړیکو بنسټونه او اصول:</p> <ul style="list-style-type: none"> • انساني کرامت. • د انساني ټولني وحدت. • تسامح • اخلاقي ارزښتونه. • همدردی. • عدالت. • مرسته. • بالمثل معامله. • په ژمنه وفا. <p>۴- تړونونه او پرې ژمن پاتې کېدل.</p> <p>۵- د گډې دفاع تړونونه او شروط یې.</p>	شپاړسمه

مقرر کتاب او ماخذونه:	
مقرر کتاب	د لاندې ماخذونو او مراجعو په رڼا کې دې درسي مواد ترتیب شي.
د محصل او استاذ د اضافي معلوماتو او مطالعې لپاره مآخذ او مراجع	<p>1 . الأحكام السلطانية، للماوردي</p> <p>2 . السياسة الشرعية. عبدالوهاب خلاف.</p> <p>3 . السياسة والإدارة فى الإسلام. عبدالباقي حقاني.</p> <p>4 . اسلام او سياسي اندونه، مفتى محمد تقى عثمانى.</p>

د اسلام د اداري نظام مفردات او اونيز پلان

د پوهنتون نوم:	-----
د پوهنځي نوم:	-----
د ډيپارټمنټ نوم:	اسلامي ثقافت
د مضمون کوډ:	SL.IC.0580
د مضمون نوم:	اسلامي ثقافت (د اسلام اداري نظام)
د درسي ساعتونو/ کړېدېدونو شمېر:	2 کړېدېد
د مضمون بڼه:	ټول شمول
مخکېنې مضمون:	نه لري
سمسټر:	پنځم

د مضمون لنډه پېژندنه:

د اسلام اداري نظام هم يو له هغو بنسټيزو مضامينو څخه دی چې ډېری هغو پوښتنو ته پکې ځواب ويل شوی چې ايا اسلام له خپله کوم اداري سېسټم او کړنلاره لري او که په دې اړه مسلمانان اړ دي چې له نورو زده کړه ترلاسه کړي؟ نو دلته به د اسلام هر اړخيزه اداري کړنلارې او اصول په گوته کيږي.

دا نظام هم په پنځم سمسټر کې تدریسيږي په ترڅ کې يې محصلان د سمسټر په پای کې په اسلام کې د اداري جوړښت د اثبات دلايلو، د اسلام اداري نظام اصولو، اساساتو، جوړښتونو او اهدافو په اړه مستدل او کلي معلومات ترلاسه کوي او په پایله کې يې محصل پوهيږي چې په اسلام کې اداري جوړښت څه ډول دی او کوم اصول لري؟ د اداري مراتبو او رعايت څه حيثيت لري؟ د ادارې پر وړاندې د رعيت مکلفيتونه څه دي؟ د اسلامي حکومتولۍ په اداري چوکاټ کې د خلکو پر وړاندې مسؤوليتونه څه دي؟ همدارنگه کاري وختونه، له بيت المال څخه د واکمن د گټې اخېستلو حدود او په هغو کې نور تصرفات د کومو اصولو له مخې کولای شي؟ په ادارو کې گومارنه او عزل د کومو اصولو له مخې بايد وشي او څه ډول خلکو ته لومړيتوب ورکړل شي؟

زده کړه ييزې موخې:

- د ادارې له مفهوم او په اسلامي حکومتولۍ کې د اداري نظام له نظريې سره اشنايي، د اسلام اداري نظام د بنسټونو پېژندنه او په اسلامي حکومتولۍ کې د اداري اصولو او کړنلارې پېژندنه.
- د شرعي اصولو له مخې په اداره کې د گومارنې او عزل د اصولو پېژندنه او د هغه د پلي کولو لارې چارې په گوته کول.
- د اسلام د اداري نظام سرچينې پېژندل، د دولت د بېلابېلو ارگانونو ترمنځ د اړيکې پېژندنه او د يو بل په کارونو کې د مداخلې او نه مداخلې حدودو پېژندنه.
- د اسلامي واکمن د تېروتنو اصلاح، د مشورې حيثيت او حکم او په پایله کې د قائمې ادارې پر خلاف د وتلو حکم پېژندل.
- د ټولنيز عدالت د تامين اصول، د اداري وختونو پيل او پای، د کارمندانو لپاره د حق الزحمې ټاکل او له علمي او کاري وړتيا سره يې سمه اندازه په گوته کول.

درسي مېتودونه:

لکچرونه وړاندې کول، ازاد بحث او مناقشه، د محصل محوري مېتود له مخې د درسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه.

د مضمون اونيز مفردات

اونۍ	موضوع	د اونۍ د درسي ساعتونو شمېر	نظري	علمي
لومړۍ	د ادارې لغوي او اصطلاحي معنا. د ادارې ډولونه. د ادارې تاريخ او اهميت.	2	2	۰
دوهمه	د پيغمبرانو عليهم السلام په تاريخ کې اداره. د رسول الله صلى الله عليه وسلم او راشده خلفاوو په وخت کې اداره.	2	2	۰
درېيمه	د اداري احكامو د استخراج سرچينې. د اداري احكامو اهداف او مقاصد. د اسلامي ادارې ځانگړتياوې.	2	2	۰
څلورمه	د اسلامي ادارې د جوړولو ضرورت او په اداره کې د حاکمانو او مسؤولينو د ټاکلو اړتيا. د حاکمانو او مسؤولينو ټاکنه.	2	2	۰
پنځمه	د حاکمانو او مسؤولينو د ټاکلو صلاحيت او اختيار. په اسلامي اداره کې د ټاکلو اصول.	2	2	۰
شپږمه	د لوړو پورو حاکمانو او مسؤولينو په ټاکنه کې مشوره. د حاکم او مسؤول ځانگړتياوې. امانتداري، اهلليت او داسې نور.	2	2	۰
اوومه	د منصب او مقام غوښتنه له ټولنيزو گټو پرته د منصب غوښتنه. د ټولنيزو گټو لپاره د منصب غوښتنه.	2	2	۰
اتمه	د ديني او ټولنيزو مصلحتونو پر بنسټ مسؤوليت او منصب سمبالول او د پيغمبرانو عليهم السلام سنت. په اسلامي شريعت کې د نیک حاکم مرتبه. اجر او ثواب.	2	2	۰
نهمه	د ټاکنو تگلاره او اصول. له علمي او بدني وړتيا سره سم منصب سپارل او گټې يې. د گومارل شوي تن ازمویل. په گومارنه کې اصلح ته په صالح ترجيح ورکول.	2	2	۰
لسمه	د ټاکنو دندې او مسؤوليتونه. ټاکل شويو حاکمانو ته لارښوونې.	2	2	۰
يوولسمه	د ټاکل شويو حاکمانو اړتياوې پوره کول. گومارل شويو ته د امير سپارښتنې، مشورې او لارښوونې.	2	2	۰

•	2	2	د حاکمانو دندې او وجیبې. د دیندارو، عالمانو او پوهانو د مشورو پابندی.	دولسمه
•	2	2	د وخت پابندی. له منصب څخه د ناوړې گټې اخیستنې حرمت. د خلکو نیوکې اورېدل او اصلاح.	دیارلسمه
•	2	2	د مسؤلینو څارنه. د څارنې حدود. د څارنې اداب او کړنلار.	څوارلسمه
•	2	2	ظالم حاکم ته سزا ورکول. د مکافاتو او مجازاتو اصل.	پنځلسمه
•	2	2	د حاکمانو او مسؤلینو عزل او شرطونه یې.	شپاړسمه

مقرر کتاب او ماخذونه:	
مقرر کتاب	د لاندې ماخذونو او مراجعو په رڼا کې دې درسي مواد ترتیب شي.
د محصل او استاذ د اضافي معلوماتو او مطالعې لپاره ماخذ او مراجع	5 . الأحكام السلطانية، للماوردي 6 . السياسة الشرعية، عبد الوهاب خلاف. 7 . السياسة والإدارة في الإسلام، عبد الباقي حقاني. 8 . اسلام او سياسي اندونه، مفتی محمد تقی عثمانی.

د اسلام د اقتصادي نظام مفردات او اونيز پلان

د پوهنتون نوم:	-----
د پوهنځي نوم:	-----
د ډيپارټمنټ نوم:	اسلامي ثقافت
د مضمون کوډ:	SL.IC.0681
د مضمون نوم:	اسلامي ثقافت (د اسلام اقتصادي نظام)
د درسي ساعتونو/ کړېدونو شمېر:	2 کړېدونې
د مضمون بڼه:	ټول شمول
مخکېنې مضمون:	نه لري
سمسټر:	شپږم

د مضمون لنډه پېژندنه:

اقتصاد د بشري ژوند د ملا د تير په څېر د بشر له مهمو اړتياوو څخه گڼل کېږي، د اسلام سپېڅلی دين نه يوازې اقتصادي احکام لري، بلکې د عباداتو له جملې څخه په اسلام کې يو مهم مالي عبادت زکات دی، له همدې امله د اسلامي ثقافت د نصاب په چوکاټ کې په شپږم سمسټر کې د اسلام اقتصادي نظام لوستل کېږي.

د سمسټر په پای کې محصلان د اسلام د اقتصادي نظام او نورو پېژندل شويو اقتصادي نظامونو، د مال او په اسلام کې يې د ارزښت او هدف، د ملکیت ډولونو، عوايدو، مصارفو او د مال د گټلو او ورته وده ورکولو د شرطونو په اړه کلي معلومات ترلاسه کوي چې په پایله کې يې د فردي او ټولنيز اقتصاد په رغېدو او وده کې د اسلامي لارښوونو او احکامو په پلي کولو کې هر اړخيز کوبښن کوي.

زده کړه ييزې موخې:

- د اسلامي اقتصادي نظام کلي مباحث او مفاهيم پېژندل او د نورو وضعي اقتصادي نظامونو په اړه پرتليز او مقايسوي معلومات ترلاسه کول.
- په عوايدو، مصارفو او د شتمنۍ په وېش کې د اسلام اقتصادي نظام او د نورو وضعي نظامونو لکه سوسيالستي او پانگوال نظامونو ترمنځ توپيرونه پېژندل.
- د اسلام په اقتصادي نظام کې د ملکیت ډولونه او د هر ډول ځانگړنې پېژندل.
- په اسلام کې د خصوصي ملکیت مشروع او نامشروع اسباب، د سود ډولونه، احکام او د حرمت فلسفه او سودي اجناس پېژندل.
- د مشروع شرکت ډولونه پېژندل او د بيمې له احکامو او ډولونو سره بلدتيا، او د بيمې د بدیل په توگه تکافل پېژندل.

د درسي مېتودونه:

لکچرونه وړاندې کول، ازاد بحث او مناقشه، د محصل محوري مېتود له مخې د درسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه.

د مضمون اونيز درسي پلان

اونی	موضوع	د اونۍ د درسي ساعتونو شمېر	نظري	علمي
لومړۍ	۱- د اقتصادي نظام تعريف، موضوع، اهميت، اهداف او تاريخ يې. ۲- د اقتصادي نظام بنسټيز مسایل: أ. لومړيتوبونه ټاکل. ب. د وسايلو ځانگړنه. ج. د عوايدو وېش. د. پرمختگ.	2	2	•
دوهمه	د پانگوال، سوسياليستي، او مخلوط اقتصادي نظامونو تعريف، تاريخ، اصول او څلور گونو مسايلو حل او نيمگړتياوې يې.	2	2	•
درېيمه	۱- د اسلام د اقتصادي نظام تعريف، اهميت. د اسلام د اقتصادي نظام تاريخ: ✓ د نبوت په پير کې. ✓ ترې وروسته پير. ✓ معاصره بڼه يې. ۲- د اسلام د اقتصادي نظام سرچينې، بنسټونه، اساسي اصول. د اسلامي اقتصاد ځانگړتياوې او اهداف. ۲- د اسلام د اقتصادي نظام بهتري او له نورو وضعي نظامونه سره يې پرتله.	2	2	•
څلورمه	د اقتصادي ازادۍ مفهوم، حدود او شرعي اصول يې. اقتصادي ازادې په بېلابېلو نظامونو کې. په اسلام کې د اقتصادي ازادۍ د محدوديت لاملونه او ډولونه. په اقتصادي چارو کې د دولت مداخله. د مداخلې مفهوم، اهميت، اهداف او مشروعيت او ډولونه يې. د مداخلې له پلوه د اقتصادي چارو ډولونه.	2	2	•
پنځمه	ملکيت، د ملکيت اسباب، ډولونه، د خصوصي ملکيت تعريف، ځانگړتياوې، اهداف او پرې محدوديتونه.	2	2	•
شپږمه	د خصوصي ملکيت سرچينې: بيعه، اجاره، زراعت، صنعت...	2	2	•

•	2	2	د عمومي ملکیت تعریف، ثبوت، ځانگړتیاوې، اهداف او سرچینې: خیریه اوقاف، حمی، معدنونه وغیره.	اوومه
•	2	2	د ملکیتونو ترمنځ تعارض او د ساتنې وسایل یې. د خصوصي او عمومي ملکیت د تعارض پرمهال لومړیتوب.	اتم
•	2	2	توليدات، شراکتونه، د تولید هڅوونکي، د مشروع تولید عوامل، عواید، مشروع عواید، شخصي عواید، دولتي عواید او سرچینې یې. غیر مشروع عواید: ✓ سود، ډولونه یې، سودي توکي او احکام یې، د سود حرمت، د سود د حراموالي حکمت، په استهلاکي او استثماري قرضونو سود. ✓ د غیر مشروع عواید نورې سرچینې	نهمه
•	2	2	۱- د عوایدو وېش، د عوایدو په وېش کې د اسلام اقتصادي نظام او وضعي نظامونه ترمنځ توپيرونه. ۲- مصارف، په اسلامي اقتصاد کې د لگښت موخې، د لگښت ډولونه. ۳- د اسلامي هېواد اقتصادي مسؤلیتونه.	لسمه
•	2	2	اسلامي بانکوالي. د بانک تعریف، اهمیت، تاریخ، ډولونه او کړنې یې. د اسلامي بانکوالی تعریف، اهمیت، اړتیا، تاریخ او اهداف یې.	یوولسمه
•	2	2	د مشارکت پر بنسټ تمویل. ۱- په اسلامي بانکوالی کې د تمویل لارې چارې: مثالي لارې چارې. غیر مثالي لارې چارې. ۲- د شرکت تعریف، مشروعیت، ډولونه او شرطونه یې. په اسلامي بانکوالی کې د مشارکت پر بنسټ د تمویل بیلگې.	دولسمه
•	2	2	۱- د مضاربت تعریف او مشروعیت. ۲- د مضاربت عناصر، شرطونه او ډولونه. ۳- د مشارکي او مضاربي ترمنځ توپيرونه. د مضاربت پر بنسټ تمویل.	دیارلسمه
•	2	2	• د مباحې او اجارې پر بنسټ تمویل. ۱- د مباحې او اجارې تعریف او مشروعیت.	څوارلسمه

			۲- د مباحې او اجارې عناصر، ډولونه او شرطونه يې.	
•	2	2	د سلم او استصناع پر بنسټ تمويل. ۱- سلم او استصناع تعريف او مشروعيت يې. ۲- د سلم او استصناع عناصر او شرطونه. ۳- د سلم او استصناع ترمنځ توپيرونه. حسنة قرض، د حسنة قرض اقتصادي گټې، د اسلامي پانگوني صندوق.	پنځلسمه
•	2	2	بيمه او تكافل. ۱- د بيمې او تكافل پېژندنه. ✓ د بيمې ډولونه. ✓ د بيمې د نامشروعيت دلایل او اسباب. ۲- د بيمې د بدیل په توگه تكافل. ۳- د تكافل فقهي شكلونه پول د پولي واحد تعريف، ډولونه، د اسلام د پولي سياست اصول، د پولي واحدونو تر منځ تبادلې او احكام يې، په پولي واحدونو كې سود.	شپاړسمه

مقرر كتاب او ماخذونه:	
مقرر كتاب	د لاندي ماخذونو او مراجعو په رڼا كې دې درسي مواد ترتيب شي.
د محصل او استاذ د اضافي معلوماتو او مطالعې لپاره مآخذ او مراجع	1. صيغة مقترحة لقانون البيع الإسلامي، الشيخ تقي العثماني 2. اسلام او نوی تجارت، مفتي محمد تقي عثمانی 3. د اسلامي بانکوالی بنسټونه، مفتي محمد تقي عثمانی 4. النظام الاقتصادي في الإسلام، مجموعة من العلماء 5. اسلامي اقتصاد او بانکوالی، مفتي عبدالحق حقاني

د قرآن او معاصرو علومو مفردات او اونیز پلان

د پوهنتون نوم:	-----
د پوهنځي نوم:	-----
د ډیپارټمنټ نوم:	اسلامي ثقافت
د مضمون کوډ:	SL.IC.0782
د مضمون نوم:	اسلامي ثقافت (قرآن او معاصر علوم)
د درسي ساعتونو/ کړېدونو شمېر:	2 کړېدونې
د مضمون بڼه:	ټول شمول
مخکېنې مضمون:	نه لري
سمسټر:	اووم

د مضمون لنډه پېژندنه:

قرآن کریم او معاصر علوم د اسلامي ثقافت د مضامینو څخه یو مهم ټول شموله مضمون دی چې د تحصیلي نصاب په چوکاټ کې په اووم سمسټر کې تدریسېږي، دا مضمون په کلي توګه د قرآن کریم د مطالبو اړیکه له معاصرو علومو سره بیانوي او په سمه توګه د اسلام په پېژندنه کې ورته څرګنده اړتیا لیدل کېږي، ځکه چې معاصرې ټکنالوژۍ ځینې هغه ځوانان له خطرناکو شکوکو او شبهو سره مخامخ کړي دي چې د قرآني مضامینو په اړه کافي معلومات نه لري، د بېلګې په توګه داسې ګومان کول چې د علم او ټکنالوژۍ د پرمختګ په زمانه کې د قرآن کریم مطالب د پلي کېدو وړ نه دي.

خو معاصرو علومو چې څومره نوښتونه رامنځته کړي په حقیقت کې له هغه څه پرته بل څه نه دي چې څه باندې یو زر او څلور سوه کاله مخکې د قرآن کریم او نبوي سنتونو په علمي اشارو کې راغلي دي.

د دې مضمون په لوستلو د سمسټر په پای کې محصلان د قرآن کریم د نزول صورتونو، مرحلو، حقوقو، او د اعجاز پر بېلابېلو اړخونو او له نویو ایجاداتو سره یې د تړاو په اړه، کلي علمي معلومات ترلاسه کوي او په پایله کې یې د قرآن کریم د علمي اعجاز له عظمت او لویي سره لا ښه اشنا کېږي او په انفرادي او ټولنیز ژوند کې د قرآن کریم د لارښوونو په پلي کولو کې یې درېغه هڅې او کوشنونه کوي او د ژوند په هره برخه کې اغېزمن ګامونه پورته کوي.

زده کړه ییزې موخې:

- د قرآن کریم د عمومي او کلي مباحثو، د نزول مرحلو او پړاوونو، د اعجاز اړخونو او د دهغه تلپاتې الهي کلام د اعجازي بېلګو پېژندل.
- د قرآن کریم د حقوقو، مقاصدو، او اهدافو درک او پېژندنه.
- د قرآن کریم د اعجاز اړخونه، له معاصرو اکتشافاتو سره د قرآن کریم اړیکه او د معاصرو علومو له لوري پر وړاندې شویو نظریو د باور کچه او کیفیت پېژندل.
- د سیارو د پیدایښت، په مدارونو کې یې حرکت، د انساني پیدایښت پرمختګ، د باران اورېدل او په کایناتو کې د جوړې د نظام د شتون په اړه په قرآني مطالبو پوهه ترلاسه کول.

درسي مېتودونه:

لکچرونه وړاندې کول، ازاد بحث او مناقشه، د محصل محوري مېتود له مخې د درسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه.

د مضمون اونيز درسي پلان

اونۍ	موضوع	د اونۍ د درسي ساعتونو شمېر	نظري	علمي
لومړۍ	<p>د قرآن کریم لغوي معنا.</p> <p>د قرآن کریم اصطلاحي تعريف.</p> <ul style="list-style-type: none"> • وحی او ډولونه یې. • وحی جلي (متلو). • وحی خفي (غير متلو (نبوي احاديث). • نبوي احاديث او مقام یې. • د قرآن کریم نومونه. 	2	2	•
دوهمه	<p>د قرآن کریم د نزول مرحلې.</p> <ul style="list-style-type: none"> • د قرآن کریم تدريجي نزول او حکمتونه یې. • په قرآن کریم کې د نسخې حکمتونه. • اسباب نزول، په اسباب نزول کې اختلاف او د پېژندنې گټې یې. 	2	2	•
درېيمه	<p>د وحی لیکونکي.</p> <ul style="list-style-type: none"> • د قرآن کریم جمع کولو ډولونه، پړاوونه او د هر پړاو خصوصيات او کړنلاره. • هغه توثیقي لارې چارې چې د قرآن کریم په جمع کولو کې ترې گټه اخیستل شوې ده. • د قرآن کریم نسخې. • قراءتونه او د قراءت او روایت ترمنځ توپیر او د قراءت اصول او شروط. 	2	2	•
څلورمه	<p>د قرآن کریم د سورتونو او آیتونو شمېر</p> <ul style="list-style-type: none"> • د سورتونو ترتیب او د قرآن کریم د ویش گټې. • د قرآن کریم د سورتونو ډولونه. • د مکي او مدني سورتونو خصوصيات . • د اندازې له پلوه د سورتونو ډولونه. 	2	2	•
پنځمه	<p>د قرآن کریم حقانیت او د عدم تحریف دلایل.</p> <p>د قرآن کریم په اړه د غربي پوهانو نظرونه.</p> <p>هغه علوم چې قرآن کریم پرې مشتمل دی.</p> <ul style="list-style-type: none"> • د قرآن کریم اساسي موضوعات. 	2	2	•

			<ul style="list-style-type: none"> • د مختلفو علماوو نظرونه (غزالي، دهلوي، ابن عاشور، رشيد رضا). 	
•	2	2	<ul style="list-style-type: none"> • د قرآن کریم فضائل، • د قرآن کریم صفات، • په ژوند کې د قرآن کریم اهمیت، • د قرآن کریم حقوق. • د قرآن کریم د تلاوت آداب. 	شپږمه
•	2	2	<ul style="list-style-type: none"> • معجزه او ډولونه يې: • د معجزې تعريف. • د معجزې شرطونه. • د رسول الله صلى الله عليه وسلم معجزې. • د قرآن کریم اعجاز. • د قرآن کریم د اعجاز ډولونه. 	اوومه
•	2	2	<ul style="list-style-type: none"> • د قرآن کریم بياني او بلاغي اعجاز. • د قرآن کریم تشريعي اعجاز. • د غیبو په اړه د قرآن کریم خبر ورکول. 	اتمه
•	2	2	<ul style="list-style-type: none"> • د قرآن کریم علمي اعجاز. • د قرآن کریم د علمي اعجاز په اړه د علماء نظريات. • د قرآن کریم علمي تفسير او د قرآن کریم علمي اعجاز تر منځ فرق. 	نهمه
•	2	2	<ul style="list-style-type: none"> • د قرآن کریم د علمي اعجاز نمونې: • خلقت او د کائناتو پراختيا د قرآن کریم او معاصرو علومو له نظره. • په هر څه کې زوجيت. • شپه او ورځ د قرآن کریم او معاصرو علومو له نظره. • له ستنو پرته آسمان. • د اسمان او ځمکې جدايي. • د ځمکې مرکزيت. • د ځمکې کرويت. • د ځمکې حرکت. 	لسمه
•	2	2	<ul style="list-style-type: none"> • د غرونو شکلونه او د هغوی دندې د قرآن کریم او معاصرو علومو له نظره. • د ونو تلقیح 	يوولسمه

•	2	2	<ul style="list-style-type: none"> • د انسان خلقت د قرآن او معاصر علومو له نظره. • د انسان د خلقت مراحل په قرآن کې. • (د جنین د نمو پړاوونه). 	دولسمه
•	2	2	<ul style="list-style-type: none"> • د نباتاتو په اړه د قرآن او معاصرو علومو نظر. • علمي حقائق د نباتاتو په اړه. • چاپیریال ساتنه د قرآن کریم له نظره. 	دیارلسمه
•	2	2	<ul style="list-style-type: none"> • د سمندرونو په اړه د قرآن کریم او معاصرو علومو نظر. • د سمندرونو ترمنځ حایل. 	خوارلسمه
•	2	2	<ul style="list-style-type: none"> • په حرامو خوړو کې علمي اعجاز. 	پنځلسمه
•	2	2	<ul style="list-style-type: none"> • د خبائثو شیانو په اړه د قرآن کریم لارښوونې او تفصیل یې. 	شپاړلسمه

مقرر کتاب او ماخذونه:	
مقرر کتاب	د لاندې ماخذونو او مراجعو په رڼا کې دې درسي مواد ترتیب شي.
<p>د محصل او استاذ د اضافي معلوماتو او مطالعې لپاره ماخذ او مراجع</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. الإیتقان في علوم القرآن، للإمام السيوطي. 2. مناهل العرفان، للإمام الزرقاني. 3. علوم القرآن، للشيخ شمس الحق الأفغاني. 4. علوم القرآن، للشيخ تقي العثماني. 5. التبيان في علوم القرآن، للشيخ محمد علي الصابوني. 6. أصول التفسير الميسرة، للشيخ خالد سيف الله الرحماني. 7. مباحث في علوم القرآن للشيخ مناع القطان. 8. شريعة القرآن من دلائل إعجازه للشيخ أبو زهرة. 9. الإعجاز العلمي في القرآن الكريم للدكتور زغلول النجار. 10. الإعجاز العلمي في القرآن والسنة للدكتور عبدالله بن عبدالعزيز المصلح.

د اسلامي تمدن مفردات او اونيز پلان

د پوهنتون نوم:	-----
د پوهنځي نوم:	-----
د ډيپارټمنټ نوم:	اسلامي ثقافت
د مضمون کوډ:	SL.IC.0883
د مضمون نوم:	اسلامي ثقافت (اسلامي تمدن)
د درسي ساعتونو/ کړېدونو شمېر:	2 کړېدونې
د مضمون بڼه:	ټول شمول
مخکېنې مضمون:	نه لري
سمسټر:	اتم

د مضمون لنډه پېژندنه

د اسلامي تمدن مضمون چې د اسلامي ثقافت د تحصيلي نصاب په چوکاټ يو مهم مضمون دی، چې په حقيقت کې د اسلامي تاريخ هغه برخه ده چې اوسنيو مسلمانانو او په ځانگړې توگه ځوان قشر- هېر کړی دی چې پرې خبرېدل او په سمه توگه يې پېژندل د محصلانو بنسټيزه اړتيا ده.

د سمسټر په پای کې محصلان د تمدن پر مفهوم، د تمدنونو د رامنځته کېدو پر عواملو، د تمدنونو رغنده عناصرو، په ځانگړې توگه د اسلامي تمدن پر عناصرو، د تمدن د لاسته راوړنو په لاره کې د سمون او مثبت تغيير په اړه د اسلام د رول، په اړه کلي معلومات ترلاسه کوي.

او په پایله کې يې محصل کولای شي چې د تمدن د اساساتو ترڅنگ د تمدن په مختلفو برخو او په بېلابېلو علومو کې لکه: کيميا، فزيک، رياضي، طب، فارمسي، انجینري، همداراز تاريخ، فلسفه، فلکیات او د شرعي علومو سربيره، د مسلمانانو له لاسته راوړنو دفاع وکړي او په خپراوي کې يې رغنده هڅې وکړي.

زده کړه بيزې موخې:

- د تمدن له رغنده عناصرو او له اسلام وړاندې له بشري تمدنونو سره بشپړه بلدتيا.
- د تمدن تشکيلوونکي عناصر په عامه توگه او د اسلامي تمدن عناصر په خاصه توگه، له مستندو دلایلو سره په علمي او اکاډميکي لارې څرگندول او بيانول.
- په محصل کې دا وړتيا پيدا کول چې د اسلامي تمدن د جوړښت او پراختيا په زمانه کې رسول الله صلی الله عليه وسلم په بشري تمدن کې کوم بدلونونه او اصلاحات رامنځته کړل او کوم نوي اصول يې وضعه کړل.
- محصل د دې جوگه شي چې د اسلامي تمدن په وده او پراختيا کې د راشده خلفاوو له کارنامو څخه بېلگې وړاندې کړای شي او د اسلامي تمدن د هېرو شويو وړتياوو په اړه خپله مسؤولانه وظيفه ادا کړي.
- په مدلل ډول له دې دفاع کول چې معاصر بشري تمدن د اسلام په پيل او لومړني تاريخ کې د مسلمانانو د هڅو او کوشنسونو پورې دی.

درسي مېتودونه:

لکچرونه وړاندې کول، ازاد بحث او مناقشه، د محصل محوري مېتود له مخې د درسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه.

د مضمون اونيز درسي پلان

اونۍ	موضوع	د اونۍ د درسي ساعتونو شمېر	نظري	علمي
لومړۍ	د تمدن لغوي معنا. د تمدن اصطلاحي تعريف. د تمدن عناصر: (اعتقادات، باورونه، اخلاقيات، سياست، اقتصاد، علوم، فرهنگ او هنر) د تمدن، مدنيت او کلتور ترمنځ اړيکې. له اسلام څخه د مخکې تمدنونو لنډه ارزونه. (په ځانگړې توگه منځنيو پېړيو کې د شرق، اروپا او غرب اخلاقي، سياسي، اقتصادي او اجتماعي حالات)	2	2	•
دوهمه	د اسلامي تمدن رامنځته کېدل. د اسلامي تمدن تعريف، تاريخ، عناصر او ډولونه يې. د اسلامي تمدن له نورو تمدنونو سره توپيرونه. (اتفاقي او اختلافي موارد يې)	2	2	•
درېيمه	د اسلامي تمدن ځانگړتياوې. له عقيدې سره تړاو. له عباداتو سره تړاو. له اخلاقو سره تړاو. اعتدال او توازن. ديني، انساني او کلتوري ارزښتونه. تعادل او تکامل.	2	2	•
څلورمه	رسول الله صلى الله عليه وسلم او د اسلامي تمدن بنسټ ايښودنه. -د اسلامي ټولني رامنځته کول. -قوانين او تطبيق يې (ټولنيز عدالت) -علم او پوهې ته هڅونه. -د اسلامي اقتصاد اساس ايښودل. د اقتصاد ټکنې کوونکو اسبابو له منځه وړل، لکه سود، غرر، قمار، احتکار وغيره. -د رنډه سياست رامنځته کول. -رسول الله صلى الله عليه وسلم او طب - د جگړې اخلاقي اصول او قوانين رامنځته کول.	2	2	•
پنځمه	د راشده خلفاوو/ اسلامي دولت په پېر کې د تمدن پرمختگونه. -د اسلامي ټولني داستحکام په برخه کې. -د سياست او ادارې په برخه کې (د حکومتولۍ طرز - قوانين	2	2	•

			<p>-د اقتصاد په برخه کې.</p> <p>-د پراختیا او بیا رغونې په برخه کې.</p> <p>- د دفاعي او نړیوالو اړیکو په برخه کې.</p>
•	2	2	<p>د پخوانیو مسلمانانو تمدني کارنامو ته لنډه کتنه.</p> <p>-د علومو په برخه کې (نامتو علماوو، علمي مرکزونو لنډه یادونه)</p> <p>-د فنونو په برخه کې (خطاطي، نقاشي، معماري...)</p> <p>-د صنعت او ایجاد په برخه کې (کاغذ، قطب نما، ساعت، بارود، عینک و...)</p> <p>- د زراعت په برخه کې.</p>
•	2	2	<p>په اسلامي شرعي علومو کې داسلامي تمدن لاسته راوړنې (تفسیر، اصول تفسیر، حدیث، اصول حدیث فقه، اصول فقه، عقیده، علم کلام او نور..)</p>
•	2	2	<p>په ټولنیزو علومو کې داسلامي تمدن لاسته راوړنې. (تاریخ، جغرافیه، ژبه او ادبیات)</p>
•	2	2	<p>دریاضیاتو، هندسې، او فزیک علومو په برخه کې.</p>
•	2	2	<p>دساینسي، تجربوي، کیمیايي او طبي علومو په برخه کې.</p>
•	2	2	<p>دفلکیاتو، فلسفې او حکمت په برخه کې.</p>
•	2	2	<p>د اسلامي تمدن مصادر او اصول:</p> <p>-قرآن کریم.</p> <p>-نبوي سنت.</p> <p>-اجماع.</p> <p>-قیاس.</p> <p>-مصالح مرسله.</p>
•	2	2	<p>مسلمانان د یوې متمدنې ټولنې بنسټگر.</p> <p>-د ټولنې لپاره د انساني اصولو وضع کول. (انساني کرامت، متقابل احترام، د بیان ازادې، حقوقي مساوات او...)</p> <p>-د فرد او ټولنې د اصلاح تصور رامنځته کول.</p> <p>-ټولنیز خدمتونه وړاندې کول (لکه: دلویو لارو جوړول، کاروان سرايونه، روغتونونه، دارالمجانین، یتیم خانې، زندانونه، او...)</p>
•	2	2	<p>په اسلامي تمدن کې د افغانانو ونډه.</p> <p>-د علومو په برخه کې.</p> <p>-د فنونو په برخه کې.</p>
•	2	2	<p>په معاصر نړیوال تمدني ډگر کې د مسلمانانو د وروستوالي لاملونه او حل لارې یې.</p> <p>داخلي او بیروني لاملونه او حل لارې یې.</p>

•	2	2	اروپا او لويديځ په معاصر تمدني پرمختگ کې داسلام مرهون دي. (دمسلمانانو د يادو شويو لاسته راوړنو په رڼا کې بايد تحليل شي)	شپاړسمه

مقرر کتاب او ماخذونه:	
مقرر کتاب	د لاندې ماخذونو او مراجعو په رڼا کې دې درسي مواد ترتيب شي.
د محصل او استاذ د اضافي معلوماتو او مطالعې لپاره مآخذ او مراجع	1. ماذا خسر العالم بانحطاط المسلمين، لابي الحسن علي الندوي. 2. معالم الحضارة في الاسلام، لناصر علوان. 3. من روائع حضارتنا. لمصطفى سباعي. 4. الحضارة الإسلامية مقارنة بالحضارة الغربية، لتوفيق يوسف الواعي